

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

15

Indbydelsesskrift

til

Afgangs- og Aarsprøven

i

Viborg Kathedralskole

i Aaret 1880.

Viborg.

F. V. Backhausens Bog- & Stentrykkeri.

1880.

Indbydelsesskrift

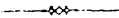
til

Afgangs- og Aarsprøven

i

Viborg Kathedralskole

i Aaret 1880.

Viborg.

F. V. Backhausens Bog- & Stentrykkeri.

1880.

INDHOLD.

I.	Prøver med afsluttende Gyldighed	Side	1.
II.	Disciplene	—	13.
III.	Arbejdets Ordning	—	20.
IV.	Aarets Arbejde	—	23.
V.	Understøttelsesmidler	—	41.
VI.	Samlinger	—	47.
VII.	Regnskabsvæsen	—	72.
VIII.	Bygninger og Løsøre	—	74.
IX.	Fra Brevbindene og Kopibogen:		
	a. Ministerielle Meddelelser	—	74.
	b. Om Indførelsen af „samlet Skoletid“ . . .	—	83.

Rettelse:

Side 25, 5te Linie f. o. 38 læs 10.

I. Prøver med afsluttende Gyldighed.

Ved Skrivelse fra Prof. A. Steen af 8. Maj 1879 kom det til Rektoratets Kundskab, at det for samme Aar vilde tilfalde Prof. Steen som Medlem af Undervisningsinspektionen at ordne Kontrollen med Skolerne i Jylland. Under 15de s. M. meddelte Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet Rektoratet et Skema over den skriftlige Del af Afgangsprøven for studerende Disciple, 4. Klasses Aarsprøve og Afgangsprøven for Realdisciple. Og d. 1. Juni modtoges et Skema over de af Undervisningsinspektionen kontrollerede Examener ved Jyllands lærde Skoler og Realskoler.

Af det sidst nævnte Skema saas det, at Prof. Steen selv vilde medvirke ved Bedømmelsen af Prøven for 6. Kl. i Fransk, Engelsk og Naturlære og for 4. Kl. i Mathematik; Dr. Gertz vilde komme til at gjøre det for 6. Kl. i Oldnordisk og Latin, Rektor Bøggild fra Aalborg for 6. Kl. i Dansk og Græsk og for 4. Kl.'s studerende Afdeling i Latin, og Adjunkt Grønlund fra Kjøbenhavn for 4. Kl.'s studerende Afdeling i Naturhistorie og Geografi; og ved Skrivelse fra Prof. Steen af 2. Juni blev der gjort

en Ændring i Skemaets Angivelser, saa at Ovrhr. Ankjær fra Aalborg kom til at deltage i Bedømmelsen af Prøven i Historie for 6. Kl.

a. Afgangsprøve for studerende Disciple.
af sproglig-historisk Retning.

Der indstillede sig følgende 9 Disciple af Skolens 6. Klasse:

1. Peter **Fedderson**, Søn af Adjunkt ved Katedralskolen Arthur Feddersen, optagen i (gl.) 1. Kl. d. 23. Avg. 1869, fyldt 18 Aar d. 1. Oktbr. 1878;
2. Hans Christian Matthias **Krarp**, Søn af nu afdøde Sognepræst for Føvling og Holsted Sogne i Ribe Amt, Christen Krarp, der efter sin Entledigelse boede i Struer, opt. i 4. Kl. d. 15. Avg. 1876, fyldt 20 Aar d. 12. Marts 1879;
3. Conrad Lars Lütchen **Lehn**, Søn af Sognepr. for Vrensted og Tise Sogne i Børglum Hrd. F. E. Lehn, opt. i (gl.) 3. Kl. d. 15. Avg. 1872, fyldt 20 Aar d. 20. Marts 1879;
4. Carl **Lorentzen**, Søn af Dyrlæge Vlh. Lorentzen i Viborg, opt. i (gl.) 1. Kl. d. 23. Avg. 1870, fyldt 19 Aar d. 22. Januar 1879;
5. Mogens Christian **Mogensen**, Søn af Gaardmand Jens Kristian Mogensen i Tvis Sogn ved Holstebro, opt. i 3. Kl. d. 21. Febr. 1876, fyldt 18 Aar d. 26. Juli 1878;
6. Povl Georg Christian **Morville**, Søn af Justitssektr. ved Overretten i Viborg G. Morville, opt. i (gl.) 1. Kl. d. 23. Avg. 1871, fyldt 17 Aar d. 8. Avg. 1878;
7. Peter Georg **Münster**, Søn af afd. Sgnpr. P. G. Münster (Fosterfader Sgnpr. Raaschou, nu

for Espe og Vantinge Sogne i Svendborg Amt, tidligere for Bjerring og Mammen Sgn., Middel- som Hrd., Viborg Amt), opt. i (gl.) 2. Kl. d. 15. Avg. 1872, fyldt 18 Aar d. 29. Marts 1879;

8. Julianus Hastrup **Plesner**, Søn af Sgnpr. for Vedersø Sgn. i Hind Hrd., Ringkjøbing Amt, Jhn. Frdr. Plesner, opt. i 2. Kl. d. 15. Avg. 1874, fyldt 19 Aar d. 24. Sptbr. 1878; og

9. Frederik Christian **Ulrich**, Søn af Vejinspektør Theod. R. Vlh. Ulrich i Viborg, opt. i (gl.) 1. Kl. d. 23. Avg. 1871, fyldt 17 Aar d. 20. Jan. 1879.

De fra Ministeriet sendte Opgaver til de skrift- lige Prøver vare

i Dansk over et bekendt Stof:

Den nordamerikanske Frihedskrig og dens Betydning;
og som fri Opgave:

Hvad gjør et Folk livskraftigt indadtil og stærkt udadtil?

i Latin til Oversættelse paa Dansk:

Si consideret aliquis universam mundi administrationem, intelliget profecto, quam vera sit sententia Stoicorum, qui aiunt, nostra causa mundum esse constructum. Omnia enim, quibus constat quæque generat ex se mundus, ad utilitatem hominis accommodata sunt. Homo igne utitur ad calefaciendum et lucendum, ad coquendos cibos ferrumque fabricandum; utitur fontibus ad potum et ad lavacra, fluminibus ad agros irrigandos terminandasque regiones; utitur terra ad percipiendam fructuum varietatem, collibus ad vineta, planis ad segetem; utitur mari non solum ad commercia, verum etiam ad ubertatem omnis generis piscium. Quod si his elementis utitur, quibus est proximus, non est dubium, quin et coelo utatur, quoniam et coelestium rerum officia ad fertilitatem

terræ, ex qua vivimus, temperata sunt. Sol irrequietis cursibus orbis annuos conficit et aut oriens diem promit ad laborem aut occidens noctem terræ inducit ad requiem et tum abscessu longius ad meridiem tum accessu propius ad septentrionem hiemis et æstatis vicissitudines facit, ut et hibernis humoribus terra pingvescat et æstivis caloribus fruges mitescant. Luna quoque, nocturni temporis gubernatrix, amissi ac recepti luminis vicibus menstrua spatia moderatur et cæcas tenebris noctes fulgore claritatis suæ illustrat, ut opera humana sine labore ac molestia confici possint. Astra etiam cetera vel ortu vel occasu suo certis stationibus opportunitates temporum subministrant. Quin et mutas animantes in usum hominis a deo factas intelligimus, partim ad cibos partim ad vestitum partim ad operum auxilia. Sed Academici contra Stoicos disserentes solent quærere, cur, si deus omnia hominum causa fecerit, etiam multa contraria et inimica et pestifera nobis reperiantur quum in mari tum in terra. Quibus breviter responderi potest in hunc modum: Proposuit deus homini et bona et mala, quia sapientiam ei dedit, quæ tota fere in discernendis malis ac bonis sita est. Neque enim potest quisquam eligere meliora et scire, quid bonum sit, nisi sciat idem reiicere ac vitare, quæ mala sunt. Invicem sibi connexa sunt, ut sublato alterutro utrumque tolli sit necesse.

Irrequietus, rastløs.

og i Fransk til Oversættelse paa Fransk:

Den 15de Avgust 778 tildrog der sig, i en lille Dal i Pyrenæerne, som endnu den Dag idag er bekjendt unde-Navnet Roncevaux, et frygteligt Drama, som i flere Aarhundreder skulde begejstre alle de kristne Nationers Digtere. Historien fortæller os, at Frankernes Konge, Carl den store, kom tilbage fra et Tog til Spanien. I hans Bagtrop befandt sig alle Høvidsmændene for hans Hær og hele Blomsten af hans Hof. Den store Hær var passeret uden Uheld. Men pludselig i det Øjeblik, hvor Bagtroppen ankom i et snævert Pas, lod en forfærdelig Støj sig høre i de tykke Skove, hvormed denne Del af Pyrenæerne endnu er bedækket, Tusinder af Folk kom ud derfra og kastede sig over Carls Soldater. Det var Baskerne, hvem Haabet om et stort Bytte fristede, og som desuden, ligesom alle Bjærgboere, ikke

holdt af, at man saaledes krænkede deres Bjærge. De trængte Frankerne ned i den lille Dal, som er der ganske i Nærheden, for at gjøre sig den Glæde lettere at nedhugge dem. Og i Virkeligheden nedhuggede de dem lige til den sidste. Det er saaledes, at hin Roland døde, hvem Sagnet mere og mere har gjort til Midtpunktet i hele denne Fortælling og til Helten i hele dette Drama. Blandt de Digte, som ere blevne helligede denne Helts Ære, er intet berømtere end Rolandskvadet. Vi kjende ikke dets Forfatter, men man kan ikke tvivle paa, at det er blevet forfattet af en Mand fra Normandiet henimod Slutningen af det ellefte Aarhundrede.

Den 15de August 778 skrives helt med Bogstaver. Bagtrop, arrière-garde. Blomst, élite. Pas, passage. Bjærgboer, montagnard. trænge ned, précipiter. gjøre, udtr: give. nedhugge, égorger. Sagn, légende. hvem... har gjort til -- udtr: af hvem.. har gjort. Kvad, chanson. Mand fra Normandiet, Normand.

Udfaldet ses af den tilføjede Oversigt A, hvor de to Tal, der findes indskudte efter Navnene, angive de Tal Points, hver især ved 4. Klasses Aarsprøve har opnaaet i samtlige Fag (det højeste Tal) og i de 5 afsluttede Fag (det laveste Tal).

b. Afgangsprøve af højere Grad for Realdisciple samt Aarsprøve for den studerende Afdeling af 4. Klasse.

Blandt de 13 Disciple, der sad i Klassen, var der 5 Realister; de 9 studerende Disciple havde alle valgt den sproglig-historiske Retning. Foruden disse havde der meldt sig 1 Privatist, nemlig

Julius Josias **Wiberg**, født d. 2. Maj 1860, med Dimissionsattest fra Sognepræst for Dejbjerg og Han-ning Sogne i Ribe Stift Jhns. Eml. Wiberg, som ønskede at gjennemgaa Prøven i de med 4. Klasse afsluttede Fag i matematisk-naturvidenskabelig Retning.

A. Afgangspr. for stud. Dscpl. af sprogl.-hist. Retning 1879.

	Dansk Stil.		Oldnordisk.	Fransk, skr. og mundtl.	Tysk.	Engelsk.	Historie.	Latin.		Græsk.	Naturlære.	Points.	Hoved- karakter.	
	I. Fri Opg.	II. Bund Opg.						skriftlig.	mundtlig med uden Forberedelse.					
Feddersen. P. (42,25 P.)	g	mg ÷	mg ÷	tg +	„	g	g +	g +	g +	g	tg +	g ÷	63	Anden Karakter.
Krarup. H. C. M. (68,28 P.)	mg ÷	mg ÷	mg ÷	mg ÷	„	g +	ug	g	g +	g	g +	g ÷	84	Første Karakter.
Lehn. C. L. L. (59,29 P.)	mg ÷	g +	mg	g	„	mg	mg	g +	mg ÷	g +	g	mg +	85	Første Karakter.
Lorentzen. C. (56,23 P.)	mg	mg ÷	mg	g ÷	„	mg ÷	mg	g +	mg	mg ÷	mg ÷	g +	85	Første Karakter.
Mogensen. M. C. (82,38 P.)	mg +	ug ÷	ug	mg +	„	ug	ug	mg.	mg +	ug ÷	ug	ug ÷	107	Første Karakter med Udmk.
Morville. P. G. C. (57,27 P.)	mg ÷	mg ÷	mg ÷	g ÷	„	mg ÷	g	g ÷	mg ÷	mg ÷	g	mg	76	Anden Karakter.
Münster. P. G. (63,35 P.)	mg ÷	mg ÷	mg	tg	„	mg +	mg ÷	g.	g	mg ÷	g	g +	74	Anden Karakter.
Plesner. J. H. (76,34 P.)	mg ÷	g ÷	ug ÷	mg ÷	„	mg +	mg +	mg ÷	mg +	ug ÷	mg +	mg	95	Første Karakter.
Ulrich. F. C. (66,31 P.)	g	g ÷	g +	g +	„	mg ÷	g +	g ÷	g +	mg ÷	mg ÷	mg	79	Anden Karakter.

De fra Ministeriet sendte Opgaver til de skriftlige Prøver vare for alle i Dansk:

De vigtigste Polardyr paa Land og i Hav og deres Betydning; i Geometri:

1. I Siden AB af Trekanten ABC er der givet et Punkt M. Trekanten MBC afskæres og erstattes ved en anden MCN lige saa stor saaledes, at der dannes en ny Trekant AMN lige stor med ABC.

I Siden AB af Trekanten ABC er der givet to Punkter L og M. Trekanten MBC erstattes ved en anden lige saa stor, MNC, og LAC ved en anden lige saa stor, LNC, saaledes, at der dannes en ny Trekant LMN lige saa stor som ABC.

2. I en Cirkel med Radius r er indskrevet en regelmæssig Tolvkant. Man skal finde dennes Side, Diagonalerne fra samme Vinkelspids til alle de øvrige og Arealet af det af Tolvkantsiden afskaarne Segment (Afsnit).

3. I en Cirkel med Radius 10 Alen er givet Buen AB 8 Alen lang, Buen CD 12 Alen lang. Korderne AC og BD skjære hinanden i et Punkt O indenfor Cirkelperiferien. Hvor mange Grader, Minutter og Sekunder indeholder Vinklen AOB?

i Arithmetik:

1. 840 Tønder Korn kjøbes à 10 Kr. 50 Ø. og sendes med $4\frac{1}{6}$ Procent Omkostninger til Norge; $\frac{1}{8}$ af Kornet for-dærvs af Søvand og sælges for 5 Kr. pr. Td. Resten sælges saaledes, at der tjenes $7\frac{1}{7}$ Procent paa hele Handelen.

Hvad er da hele Partiet solgt for? Hvor meget er der betalt for 1 Td. af det ufordærvede Korn?

2. Hvorledes kan man af en given Proportion danne nye Proportioner ved Addition og Subtraktion af Leddene? Sætningerne bevises og anvendes dernæst paa følgende Opgaver:

a) Tallet 1000 deles i to Dele, hvis Forhold er som $\sqrt{3}$ til $\sqrt{2}$. Delene findes med en Nøjagtighed af 0,1.

- b) Ligningen $\frac{x+a}{b-x} = \frac{x-b}{a-x}$ opløses med Hensyn til x , og det fundne Udtryk prøves ved Indsættelse i Ligningen.
- c) Af Ligningen $\frac{\log ax}{\log bx} = \frac{\log x}{\log b}$ findes $\log x$, og Udtrykkets Rigtighed prøves.

for Realdisciplene

i Tysk til Oversættelse paa Tysk:

Da Napoleon i Krigen mod Preussen hurtig var ankommen som Sejrherre foran Berlin og der fik den Efterretning, at Levningerne af den preussiske Hær trængtes haardt, og at Spandau havde overgivet sig, saa udtrykte han sine Soldater sin Tak i følgende Ord: Soldater, I have ikke skuffet mit Haab, Eders Bedrifter svare ganske til det franske Folks Forventninger! Fjenderne ere dels faldne ved Sværdet, dels fangne. Vi have taget 60 Kanoner og 65 Fanner, 3 Fæstninger ere i vor Magt. Lige til Oder er Kongeriget Preussen besat af vore Vaaben, en Del af vore Tropper er draget ind i Hovedstaden. Denne Hæder tilhører Eder; Soldater; I have alle kappedes om at yde Eders Kejser udmærket Tjeneste. I ville være uovervindelige, saa længe denne Aand besjæler Eder. Gaar derfor nu ogsaa Russerne modig i Møde, forskrækkes ikke for den nye Fjende, fornyer i Preussen Slaget ved Austerlitz. Snart ville nye Hære følge efter Eder, for at hævde Eders Erobring.

Levning, Ueberrest. trænge, drängen. overgive sig, sich ergeben. udtrykke, ausdrücken. skuffe, täuschen. Bedrift, That. svare til, entsprechen. kappes, wetteifern. yde, leisten. Tjeneste, Dienst i Flertallet. besjæle, beseelen. fornye, erneuern. følge efter, nachfolgen. hævde, behaupten.

Tallene skrives med Bogstaver.

og for de studerende Disciple.

i Latin til Oversættelse paa Latin:

Efter at Codrus var død 1068 før Christi Fødsel, var der ingen Konge i Athen. Statens Styrelse blev overdraget

Øvrigheds personer, men den havde endnu ingen Love. Da der derfor ikke var Fred iblandt Borgerne, og Staten plagedes af Uenighed, gav Draco Athenienserne Love i Aaret 624; men disse Love vare saa strenge, at Folket sagde, de vare skrevne med Blod, og tredive Aar senere blev Solon, en Mand af stor Retsindighed og en af Statens Archonter, udnævnt til at grundlægge ligesom en ny Stat ved Love. Han udmærkede sig ved en saadan Visdom og et saa stort Maadehold, at han blev baade Almuen og Raadet kjær. Hvor berømte Solons Love vare over hele Grækenland og i Italien, have mange Skribenter fortalt. Deres Rygte naaede endog til Rom, hvor Folket besluttede at sende Gesandter til Athen for at lære disse Love at kjende. Dog var der kun en ringe Lighed imellem dem og de Love, som Decenvirerne efter disse Gesandters Tilbagekomst skreve i Rom, og som bleve kaldte de tolv Tavlers Love.

Styrelse, administratio. Øvrigheds person, magistratus. plage, vexare. Retsindighed, justitia. grundlægge, condere. ligesom, velut. Raadet, senatus. Skribenter, scriptores. naa, pervenire.

I Bedømmelsen deltog, foruden de fra Undervisningsinspektionen sendte Meddomsmænd og Skolens Lærere, ved Prøven for Realisterne for Naturhistoriens Vedkommende Justitssekretær ved Viborg Landsoverret Morville.

Prøvens Udfald ses af den tilføjede Oversigt B.

Den bestodes altsaa af samtlige de 5 Realdisciple, der havde siddet i Klassen, nemlig:

1. Peter Daniel **Bruun**, Søn af Møllejer C. A. R. Bruun paa Søndermølle ved Viborg, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1874, fyldt 16 Aar d. 30. Decbr. 1878;
2. Nathanael Zahle **Gjerløff**, Søn af afd. Sognepræst for Randlev Sogn ved Aarhus Laur. Trap Gjerløff, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1875, fyldt 16 Aar d. 10. Jan. 1879;

3. Johan Anton **Hoff**, Søn af Landinspektør Gust. Leop. Hoff i Viborg, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1875, fyldt 16 Aar d. 2. Juni 1879;
4. Jens Breinholt **Jørgensen**, Søn af Proprietær Hagen Jørgensen paa Tangsgaard i Gudum Sogn ved Lemvig, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1875, fyldt 16 Aar d. 4. Dcbr. 1878; og
5. Frederik Christian **Preisler**, Søn af afd. Kjøbmand Jens Preisler i Viborg, opt. i 1. Kl. d. 15. Avg. 1875, fyldt 16 Aar d. 8. Septbr. 1878.

Ogsaa de øvrige 8 Disciple i Klassen naaede det Tal Points (33), der er sat som Vilkaar for, at de kunne faa Rettigheder jevnside med Realdisciple, der har bestaaet Afgangsprøven af højere Grad.

c. Latinprøve for Farmaceuter

er efter Afslutningen af Beretningen i forrige Aars Indbydelsesskrift blevet holdt d. 10. Juni f. A. over en tidligere Discipel af Skolen, Hans Eiler Groth **Wolf**, som opgav at have læst Forchhammers Læsebog 3. Udg. og af Cæsars Gallerkrig 3. Bog og de 7 første Kapitler af 1. Bog. Overhørelsen udførtes af Rektor Lefolii med Tilkaldelse som Meddommer af en af Skolens Lærere i Latin, Adj. Ramsgaard, og Examinanden tilkjendtes Karakteren godt ÷, hvorefter han erklæredes for at have **bestaaet** Prøven;

dernæst d. 8. September s. A. over Discipel paa Ringkjøbing Apothek Niels **Dahl**, som opgav at have læst Forchhammers Læsebog samt de 3 første Bøger af Evtrops breviarium Historiæ Romanæ. Overhørelsen udførtes som ovenfor, og Examinanden tilkjendtes Karakteren meget godt ÷, hvorefter han erklæredes for at have **bestaaet** Prøven;

og endelig d. 13. April 1880 over Discipel paa

B. Afgangspr. af højere Grad for Realdscpl., Aarspr. for 4. Kl. og præliminær Prøve for I Privatist.

	Retning.	Dansk Stil.	Tysk.	Fransk.	Latin.	Engelsk.	Historie.	Geografi.	Naturhist.	Arithmetik.	Geometri.	Græsk.	Naturlære.	Udfald.	Points	
															alt	i afsluttede Fag.
Bruun. Ptr. Dnl. . . .	Realist.	g+	mg	g	”	g+	mg÷	tg+	mg÷	g+	g+	”	mg+	Best.	63	”
Esmann. Aage	Std. sprgl.-hist.	g+	g	g+	g	”	ug÷	g+	g÷	mg	g	g+	”	Best.	61	26
Gjerløff. Nthnl. Z. . .	Realist.	mg÷	g÷	g+	”	mg+	mg	mg÷	mg	g	mg÷	”	g	Best.	67	”
Hjardemaal. Laur. . .	Std. sprgl.-hist.	g+	mg÷	g	mg	”	ug÷	g+	mg	g+	g+	g	”	Best.	68	30
Hoff. Jhn. Ant.	Realist.	mg÷	g÷	g+	”	mg÷	g+	mg	mg	g+	mg+	”	g+	Best.	67	”
Jørgensen. Jns. Br. . .	Realist.	mg÷	mg+	mg	”	mg	ug	ug÷	mg÷	g+	mg÷	”	g+	Best.	74	”
Kjær. Aage E.	Std. sprgl.-hist.	g+	mg+	mg+	mg÷	”	ug÷	ug÷	ug÷	tg÷	tg+	mg+	”	Best.	64	23
Langhoff. Bnd. H. . . .	Std. sprgl.-hist.	mg	mg+	mg	mg÷	”	ug÷	g+	mg÷	tg+	tg	g÷	”	Best.	61	23
Preisler. Frdr. Chr.	Realist.	tg+	g	mg	”	mg	mg	mg+	ug÷	g+	mg÷	”	mg	Best.	69	”
Rosenørn. Crl. Gst. . .	Std. sprgl.-hist.	mg	mg+	mg+	mg÷	”	mg+	mg+	mg+	g÷	tg+	mg÷	”	Best.	69	28
Schmidt. Pvl. Chr. . . .	Std. sprgl.-hist.	g+	mg+	mg+	g+	”	mg+	g÷	tg+	tg÷	mdlg.	mg÷	”	Best.	43	5
Skibsted. Hnr. Vldmr.	Std. sprgl.-hist.	g+	mg	mg+	mg÷	”	mg+	mg	mg÷	tg÷	tg	mg+	”	Best.	60	20
Wolff. Carl P. E.	Std. sprgl.-hist.	mg	ug	mg+	mg+	”	mg÷	g+	mg	ug÷	mg	ug÷	”	Best.	78	35
Privatist. Wiberg. Jul. Jos. . . .	Std. math.-naturv.	”	ug	”	g+	”	”	mg+	mg÷	”	”	”	”	Best.	”	33

Svaneapotheket i Viborg Anthon Peter Bernhardt **Wunsch**, 16½ Aar gammel, som opgav at have læst Forchhammers Læsebog samt 5. og 6. Bog af Evtrops breviarium og de 13 første Kapitler af 7. Bog. Overhørelsen udførtes som ovenfor, og Examinanden tilkjendtes Karakteren godt, hvorefter han erklæredes for at have **bestaaet** Prøven.

Tillæg.

- a. Halvaarsprøven holdtes i Aar saaledes, at de skriftlige Prøver alle udførtes før Juleferien og omfattede alle vedkommende Fag; og de mundtlige Prøver holdtes til forskjellige Tider, efter Rektoratets Bestemmelse i Latin med 6., 2. og 1. Kl., i Græsk med 5., 4. og 3. Kl. og i Geografi og Engelsk med de 4 nederste Klasser, og efter vedkommende Lærers Ønske i Naturlære med 6. Klasse. I Regning, Mathematik og Naturlære bedømtes Prøverne af Skolens to Lærere i Faget; ellers deltog Skolens Rektor med vedkommende Faglærer i Bedømmelsen af Prøverne alle Vegne, hvor han ikke selv var Lærer; hvor dette var Tilfældet, nemlig i Latin i 6. Kl. var Ovrhr. Dr. Bang, i Dansk i 3., 5. og 6. Kl. Adj. Dr. Heise og i Dansk i 1. Kl. Adj. Ramsgaard Meddommere. De ved Prøverne faldne Karakterer blev regnede sammen med Hovedkarakteren ved den første Sammentælling efter Nyaar, saaledes at den herved gjældende Fagkarakter blev udregnet af 3 Karakterer, nemlig den maanedlige Hovedkarakter, Faglærerens og Meddommerens Karakterer for Prøven.

- b. Optagelsesprøven over de ny Disciple, der var meldte til at indtræde i Skolen ved Skoleaarets Begyndelse, holdtes for en til 5. Klasse indmeldt Dicipels Vedkommende saaledes, at han udførte de ham vedkommende skriftlige Prøver og mundtlig blev overhørt sammen med 5. eller 4. Klasse ved dennes Aarsprøve; for de øvriges Vedkommende Mandagen den 14de Juli, saaledes at de til 1. Klasse indmeldte i hvert Fag overhørtes af denne Klasses Lærer i Faget, medens en anden af Skolens Lærere som Meddommer deltog med ham i Bedømmelsen, og de til 2. og 3. Klasse indmeldte i hvert Fag prøvedes af den nærmest lavere Klasses Lærer i Faget, som saa ogsaa bedømte Prøven. En til 3. Klasse indmeldt Discipel udeblev fra Prøven, og 2 af de til 1. Klasse indmeldte blev ikke optagne.
- c. Offentlig Prøve i Gymnastik for hele Skolen holdes Torsdagen d. 27. Maj saaledes, at Kapitajnerne Schultz og Weldingh efter Indbydelse fra Skolen deltage i Bedømmelsen, og i Sang Tirsdagen d. 1. Juni. — Gymnastikdirektøren har meldt, at han ønsker Skolen fremstillet for sig i Gymnastik og Skydning Fredagen d. 4. Juni.

II. Disciplene.

Da Meddelelsen i forrige Aars Indbydelsesskrift sluttedes, d. 19. Mai 1879, talte Skolen 60 Disciple, hvis Fordeling efter Fag og Retning kunde ses af en i Indbydelsesskriftet meddelt Oversigt. Den 1. Juli udtraadte af 1ste Klasse Eigil Schøning for at komme i Handelslære. Efter overstaaet Afgang-

prøve afgik, som tidligere omtalt, fra 6. Klasse 9 Disciple og fra 4. Kl. 5. Endvidere udtraadte efter Aarsprøven af 3. Kl.s studerende Afd. Ivar Freiesleben, som efter sin Families Flytning overførtes til Randers lærde Skole, og af 1. Kl. Julius Petersen for efter sin forestaaende Konfirmation at tiltræde den særlige Forberedelse til hans Livsgjerning.

Saaledes gik Skolen ind i det ny Skoleaar med 43 af sine gamle Disciple,; ved dets Begyndelse optoges i 5. Kl. 1, i 3. Kl. 3, i 2. Kl. 2 og i 1. Kl. 20 Disciple, saa at Skolen aabnede indeværende Skoleaar med i alt 69 Disciple.

I Aarets Løb er hidtil udtraadte af 1. Kl. ved Slutningen af Septbr. f. A. Emmanuel Petersen for at komme i Handelslære, og efter Konfirmationen ved Enden af Marts Mnd. d. A. af 3 Kl. Frands Steenstrup, som skulde til Landvæsenet, og Vilh. Hogrebe, for at han kunde komme til at nyde fortsat Skoleundervisning andensteds.

Altsaa tæller Skolen nu, den 25. Maj 1880, 66 Disciple, hvis Fordeling efter Fag og Retning ses af nedenstaaende Oversigt.

Klasse.	Studerende.			Real-disciple.	I alt.
	spr.-hist.	math.-naturv.	tilsammen.		
6	4	„	4	„	4.
5	8	„	8	„	8
4	7	„	7	„	7
3	8	„	8	4	12
2	„	„	10	2	12
1	„	„	16	7	23
	27	„	53	13	66

Ligesom Disciplene i Aarets Løb i de blandede Klasser i de Timer, hele Klassen har været samlet i, har siddet mellem hinanden efter den Hovedkarakter, de havde opnaaet ved den nærmest forudgaaende Sammentælling, uden Hensyn til, om de har været Realdisciple eller studerende, saaledes stilles de ogsaa efterfølgende Oversigt mellem hinanden, men efter Bogstavrækken, medens for de fire nederste Klassers Vedkommende ved enhver især et let forstaaeligt Mærke angiver hans Retning; ved alle angives Fæderens Navn og Stilling, ved de ny optagne, efter Ministeriets Forskrift i Rundskrivelse af 9. Avg. 1871, tillige enhvers Fødselsdag og Fødselsaar.

6. Klasse.

1. Christensen. Jens (Stiffader Husmand Chr. Nielsen i Rind, Middelsom Hrd., Viborg Amt).
2. Fogh. Børge N. P. (Amtsforvalter A. T. A. F. i Holstebro).
3. Gierding. H. C. A. Julius (Løjtn. O. J. F. G.; Fosterfader Kæmner Reimer i Viborg).
4. Poulsen. Poul, født den 13. November 1861 (Skolelærer Lars Bjørndahl P. i Skjoldborg, Thisted Amt).

5. Klasse.

1. Esmann. Aage (Prkrtr. G. T. E. i Viborg).
2. Hjardemaal. Laur. (Kbm. J. P. C. H. i Viborg).
3. Kjær. Aage E. (afd. prakt. Læge H. V. K. i Viborg).
4. Langhoff. Benedikt H. (Sogup. J. F. B. L. til Højbjerg og Elsborg Sogne i Lysgaard Hrd., Viborg Amt).
5. Møller. Thomas Christian (Prprtr. J. C. Møller)

paa Vejbjerggaard i Resen Sogn ved Struer),
født d. 22. April 1858.

6. Rosenørn. Carl Gustav (Herredsfgd. A. R. i Varde).
7. Skibsted. Henr. Vldmr. (Landsoverretsassessor Henr. Vald. S. i Viborg).
8. Wolf. Carl P. E. (Amtsforvalter E. P. V. W. i Viborg).

4. Klasse.

1. Bang. Jac. P. (Ovrlr. ved Kthdrlskl., Dr. phil. J. P. B.); — *sprgl.-hist.*
2. Esmann. Viggo, Broder til Nr. 1 i 5. Kl.; — *sprgl.-hist.*
3. Hvam. Christian J. (afd. Gaardmand J. N. H. i Levring, Lysgaard Hrd., Viborg Amt); — *sprgl.-hist.*
4. Nielsen. Jens. (Peder N., Holstebro); — *sprgl.-hist.*
5. Schmidt Poul C. (Justitiarius J. L. S. i Viborg); *sprgl.-hist.*
6. Sørensen. Søren (Prptr. V. Chr. S. paa Kornum Vestergaard, Kornum Sogn, Sleth Hrd., Aalborg Amt); — *sprgl.-hist.*
7. Wanning. Poul G. (Kapt. P. P. W. ved 29. Batl. i Viborg); — *sprgl.-hist.*

3. Klasse.

1. Bruun. Johannes J. (Fabrikejer B. B. paa Bruunshaab, Asmild Sogn, Nørlyng Hrd., Viborg Amt); — *Rl.*
2. Gnuetzmann. Albert Theodor, født d. 3. Juni 1865 (Provst, Sognepræst for Wammen, Bigum og Lindum Sogne i Nørlyng Herred, Viborg Stift Lauritz Peter Gnuetzmann); — *sprgl.-hist.*

3. Lind. Rasmus Z. (Fuldmægtig V. L. i Viborg);
sprgl.-hist.
4. Rønne. Jørgen Christian Falk, født d. 2. April
1865 (Sognepræst for Søndbjerg og Odby
Sogne i Refs Hrd. i Thy Peter Falk Rønne);
— *sprgl.-hist.*
5. Skibsted. Nicol. Broder til Nr. 7 i 5. Kl.; —
sprgl.-hist.
6. Steenstrup. Victor D. G. (Prprtr. J. K. V. S.
paa Kvistgaard i Vejrum Sogn, Hjerem Hrd.,
Ringkjøbing Amt); — *Rl.*
7. Stockholm. Carl L. (Kbm. N. S. i Viborg); —
sprgl.-hist.
8. Wiese. Valdmr. H. F. (Oversergent ved 6. Btlm.
J. A. F. W. i Viborg); — *Rl.*
9. Wolf. Edvard, Broder til Nr. 8 i 5. Kl.; —
sprgl.-hist.
10. Worm. Jakob. (Kptn. V. J. W. ved 6. Btlm. i
Viborg); — *Rl.*
11. Yde. Anton Hedegaard, født d. 26. April 1864,
(Skolelærer i Hundborg, Hundborg Herred
i Thy Søren Mortensen Yde); — *sprgl.-hist.*
12. Ørbech. Aug. L. (Bogholder E. V. Ø. i Viborg);
— *sprgl.-hist.*

2. Klasse.

1. Andersen. Henry M. S. (Speditør M. P. A. i
Viborg); — *Rl.*
2. Bruun. S. Andreas B. (Landvæsenskomm., Etatsr.
G. F. S. B. paa Asmildkloster i Nørlyng Hrd.,
Viborg Amt); — *stud.*
3. Christensen. Erik J. (Gaardm. J. C. i Hindberg,
Levring Sogn, Lysgaard Hrd., Viborg Amt);
— *stud.*

4. van Deurs. C. S. (afd. Landstingsskrtr. J. C. J Fr. Sch. v. D.); — *stud.*
5. Hoff. Mart. Ludv. (Landinspektør G. L. F. H i Viborg); — *stud.*
6. Isager. Christen (Stiffader Gaardm. J. P. R Overby i Hinge, Lysgaard Hrd., Viborg Amt) — *stud.*
7. Jensen. Jens (Brænderibestyrer E. T. J. i Viborg) — *stud.*
8. Lassen. J. Alexander (afd. Kbmd. H. C. C. L. i Viborg); — *stud.*
9. Munk. Søren Anker, født d. 2. Februar 1866 (Skolelærer i Sinding, Hids Hrd., Viborg Amt, Aarhus Stift Kristoffer Munk). — *stud.*
10. Møller. Aksel Johannes Bartholdy, født d. 5. Septbr. 1865 (Sognepræst for Sejling og Sinding Sogne i Lysgaard Hrd., Viborg Amt Frederik Benedikt Møller); — *stud.*
11. Preisler. Arne J. (afd. Kbmd. J. P. i Viborg); — *Rl.*
12. Walther. Justus H. M. (Kptn. O. C. D. W. ved 6. Btl. i Viborg); — *Rl.*

I. Klasse.

1. Andersen. Carl Johannes, født d. 15. Novbr. 1867, Broder til Nr. 1 i 2. Kl. — *Rl.*
2. Bang. Hans Peter Carl Christian, født d. 29. April 1868, Broder til Nr. 1 i 4. Kl. — *stud.*
3. Barner. J. P. Frdr. (Konditor P. K. M. v. B. i Viborg); — *Rl.*
4. Barner. Martinus Johan, født d. 12. Febr. 1868, Broder til foran nævnte; — *stud.*
5. Bie. Viggo, født d. 4. Juni 1867 (Brygger, Agent Hans Jacob Bie i Hobro); — *stud.*

6. Blichfeldt. Vilhelm, født d. 19. Maj 1867 (Expeditionssekretær ved Kreditforeng. for jydsk Landejendomsbesiddere Hard. Frederik Blichfeldt i Viborg); — *stud.*
7. Boas. Johan Erik, født d. 16. November 1865 (Proptr. Vilh. Boas paa Baadsgaard i Højslev Sogn, Fjends Hrd., Viborg Stift); — *stud.*
8. Bøggild. Axel, født d. 16. Oktbr. 1866 (Klubvært Gust. Ad. Bøggild i Viborg); — *stud.*
9. Christensen. Adolph Vilhelm, født d. 31. Maj 1867 (Kbmd. Theod. Christensen i Viborg); — *stud.*
10. Faber. Carl Georg Gottfred, født d. 8. Septbr. 1867 (Herredsfoged i Middelsom og Sønderlyng Hrd. Carl Grg. Gttfr. Faber i Viborg); — *stud.*
11. Gad. Svend Gamél, født d. 22. April 1867 (Overlæge ved Sindssygeanstalten i Viborg Carl Aug. Gad); — *stud.*
12. Hjardemaal. Jacob Albert, født d. 29. Juli 1865, Broder til Nr. 2. i 5. Kl. — *Rl.*
13. Hjort. Carl Emil, født d. 7. April 1868 (afd. Herredsfuldægtig Anders Møller Bøie Christian Hjort i Viborg); — *stud.*
14. Jensen. Johan Laurids, født d. 16. Septbr. 1867 (Kbmd. Christen Jensen i Viborg); — *Rl.*
15. Koch. Tøger Renberg Tejlmann, født d. 1. Oktbr. 1867 (Sognepræst for Dragstrup m. fl. Sogne i Nørre Hrd. paa Mors Carl Bendix Koch); — *stud.*
16. Preisler. Bruno Frederik Christian, født d. 7. Januar 1868 (Kbmd. Georg Daniel Preisler i Viborg); — *Rl.*
17. Romlund. Christian Emil Valdemar, født d. 12.

- Januar 1867 (Kbmd. Niels Peter Christian Romlund i Viborg); — *stud.*
18. Schøning. Kai (Oberst O. A. S. i Viborg); — *Rl.*
19. Smidt. Jens Jensen- (Tømmermester J. J.-S. i Viborg); — *Rl.*
20. Thomesen. Bertel Nicolai Clementin, født d. 11. Juli 1867 (afd. Kbmd. Andreas Thomesen i Viborg); — *stud.*
21. Thomsen. Frederik, født d. 20. April 1867 (Bogholder ved Kreditforeng. for jydsk Landejendomsbesiddere Thomas Lauritz Thomsen i Viborg); — *stud.*
22. Valeur. Hans, født d. 1. Novbr. 1867 (Brygger Henrik Stampe Valeur i Aalborg, Ejer til Nørre-Vosborg); — *stud.*
23. Worm. Vilhelm, født d. 27. Febr. 1867, Broder til Nr. 10 i 3. Kl. — *stud.*

III. Arbejdets Ordning.

Under 29. Juli f. A. godkjendte Ministeriet Rektoratets Forslag til Fag og Timefordeling for indeværende Skoleaar, hvorefter denne har været, som følger:

Rektor Lefolii har haft Dansk i 1., 3.,	
5. og 6. Kl. samt Latin i 5. og 6. Kl.	
med i alt ugentlig	18 Timer.
Overlærer Bahnson Religion i alle ved-	
kommende Klasser, Fransk i 1., 2., 3.	
og 4. Kl. og Tysk i 1. og 2. Kl. . .	24 —
Overlærer Dr. Bang Græsk i 5. og 6. Kl.,	
Latin i 3. Kl. og Fransk i 5. og 6. Kl.	23 —
Adjunkt Feddersen Naturhist. og	

Geogr. i alle vedkommende Kl. samt Engelsk i 2. Kl.	19	Timer
Adjunkt Ramsgaard Dansk i 2. Kl., Latin i 2. og 4. Kl. og Tysk i 3., 4., 5. og 6. Kl.	27	—
Adjunkt Dr. Heise Historie i alle Kl. samt Dansk i 4. og Græsk i 6. Kl.	23	—
Adjunkt Petersen Naturlære i 5. og 6. Kl., Matematik i 1. og 3. Kl. og Gymnastik med hele Skolen	30	—
Adjunkt Møller Matematik i 2. og 4. Kl., Naturlære i 3. Kl. og Skriv- ning og Tegning i alle vedkom- mende Kl.	21	—
Konst. Lr. Giersing Latin i 1. Kl. Græsk i 3. Kl., Oldnordisk i 5. og 6. Kl. og Engelsk i 3., 5. og 6. Kl.	24	—
og Timelærer, Organist Amberg Sang med hele Skolen	4	—

hvorefter Lærertimerne har udgjort i alt . . 213,

hvorved bemærkes, at det usædvanlig ringe Tal Timer, der har været tillagt flere Lærere, er en Følge deraf, at der i Aar ikke har været nogen Realafdeling i 4. Kl.

Hvor stort et Tal Timer der har været tillagt hvert Fag i hver Klasse, ses af omstaaende Oversigt.

I Engelsk og Oldnordisk i 6. Kl. har Læreren, som har begge Fag, haft Frihed til at benytte de dem tillagte 3 Timer efter hvert Fags Behov. Det samme har været Tilfældet med Geografi og Naturhistorie i 3. Kl.

I Skrivning, Frihaandstegning, Sang og Gymnastik har enten til Dels eller i alle Fagets Timer

	1		2		3		4	5	6	I alt Lærer- timer.				
	st.	Rl.	st.	Rl.	sprgl.	Rl.	sprgl.							
Dansk	3		3		3	1	2		2	14				
Oldnordisk		"		"		"	"	2	1	3				
Latin	6	"	7	"	7	"	8	1	8	37				
Græsk		"		"	5	"	5	5	6	21				
Tysk	2	1	2	1	2	1	2	(2)	(2)	15				
Fransk	3		3		2		2	3	3	16				
Engelsk	"	3	"	4	"	3	"	2	2	14				
Religion	2		2		2		"	1	1	8				
Historie	2		2		2		2	3	4	15				
Geografi	2		2		3		2		"	15				
Naturhistorie	2		2		4	2	2		"	23				
Mathematik	6		6			2	5		"	8				
Naturlære		"		"	"	2	"	3	3	3				
Skrivning	2		1		"	1	"		"	3				
Frihaandstegning	"	2	"	2	"	2	"		"	5				
Sang	2		2		2		2	2		4				
Gymnastik	4		4		4		4	4		12				
	6.	30.	6.	7.	29.	7.	12.	24.	12.	36.	20.	16.	20.	213

lere Klasser eller Klasseafdelinger haft Undervisning sammen.

Ved Undervisningen i Gymnastik og Svømning var Læreren haft Hjælp af den militære Gymnastiklærer, Sergent ved 6. Btl'n. Honoré, som altsaa har haft 12 Timer ugentlig, og ved Øvelserne i Riffel-skydning af Sergent Hennings, som i Regnskabsåret 1879—80 i alt har haft 45 Timer, begge mod en Godtgjørelse af fuld Extratimebetaling.

IV. Aarets Arbejde.

(Beretningen sluttet d. 27. Maj 1880).

Rektoratets Indstilling om Forandringer i de ved Skolens Undervisning hidtil brugte Lære- og Læsebøger besvarede under 20. Juni ved følgende Skrivelse fra Ministeriet:

Efter at have brevvexlet med Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler i Anledning af Deres Forslag i Skrivelse af 23. f. M. bifalder Ministeriet herved, at fra næste Skoleaars Begyndelse i Latin i 1. Klasse Mikkelsens latinske Læsebog istedenfor Silfverbergs indføres til Brug i Viborg Kathedralskole.

Hvad angaar Forslaget om en Ombytning af Bøgerne i Engelsk med nye, da deler Ministeriet en af Undervisningsinspektionen udtalt stærk Tvivl, om Bøger, bestemte til Undervisning i Modersmaalet for engelske Børn, ogsaa egne sig til at sætte danske Børn ind i et for dem fremmed Sprog, der i ethvert Fald ikke kunne have lagt an paa at jevne Vanskelighederne ved at udhæve Forskjellighederne i de to Sprogs Udtryk og Vendinger. Ministeriet maa derfor, forinden Bestemmelse i saa Henseende tages, udbede sig Hr. Rektorens yderligere Ytringer meddelte.

Efter at Rektoratet som Følge heraf nærmere havde udtalt sig om Sagen, skrev Ministeriet under 1. Juli, som følger:

Efter at have modtaget Hr. Rektors Skrivelse af 23.

f. M. vil Ministeriet ikke modsætte sig, at følgende Læsebøger fra næste Skoleaars Begyndelse indføres til Brug i Viborg Kathedralskole ved Undervisningen i Engelsk:

Routledges British Reading Book istedenfor Listovs Ledetraad i 1. Kl. og The illustrated London Reading Book i 2. Kl. og derefter i det følgende Aar i 3. Kl. istedenfor Dickens a Childs History of England, samt i 3. Kl. Løkkes Læsebog for Mellemklasse.

Hvilket herved meldes til fornøden Efterretning i Forbindelse med Ministeriets Skrivelse af 20. f. M.

Dansk. 1. Kl. (Rkt. Lefolii, 3 Tmr.). Til Oplæsning og Analyse er brugt Lefoliis „Fortællinger og Sagaer“, 2. Sml. Efter sammes „Fortællende Digte for yngre Børn“ er der læst Digte udenad, hidtil i alt 13. I mundtlig Fremsigelse af Stykker i ubunden Stil har Disciplene haft Øvelser, i det de af og til har fortalt enkelte Stykker af Lefoliis „Fra Gudelivet og Gudetroen i Nordens Hedenold“. Paa Grundlag af sammes „Kortfattet Sproglære“, 2. Udg., er enkelte af de vigtigste Stykker af Sproglæren dels blevet gennemgaaede mundtlig, dels blevet indøvede ved Analyse, men der er kun blevet lidt Tid tilovers til disse Øvelser. Hver Uge er der skrevet 1 Stil, altid hjemme og altid Gjenfortælling efter i Begyndelsen kortere, siden længere (indtil et Par trykte Sider i smaat Oktav), saa godt som rent fortællende Stykker, imod Enden af Aaret med Indblanding af enkelte korte og klare Skildringer, forud meddelte paa Skolen, i Begyndelsen som oftest to Gange, til sidst næsten altid kun end en Gang, hidtil i alt 37 Stile. — 2. Kl. (Adj. Ramsgaard, 3 Tmr.). Der er i Regelen hver Uge skrevet 1 Stil, hidtil ialt 38, dels Gjenfortælling efter forelæste Stykker, dels historiske, geografiske og naturhistoriske Opgaver, hvortil Stoffet blev hen-

tet fra det, Klassen havde gennemgaaet i disse Fag. Ved Gjennemgangen af Stilene er der lagt særlig Vind paa at indøve Tegnsætningen. Efter Lefoliis „Fortællende Digte for ældre Børn“ har Klassen lært nogle Digte udenad, hidtil i alt 38. Til Oplæsning er anvendt Dorphs „Græsk-romersk Mythologi“, ligesom der er oplæst Dele af Joh. Ewalds, Ingemanns, St. St. Blichers, H. F. Ewalds og andre Forfatteres Værker. Disciplene have læst op paa Omgang. — 3 Kl. (Rkt. Lefolii, 3 Tmr. samt 1 Tm. med Realdisciplene). Med Forbigaaelse af hver 4. Uge er der skrevet 1 Stil hver Uge, hidtil i alt 26, dels Gjenfortælling af større historiske Stykker, dels Gjen-givelse enten af Fortællingen i et oplæst fortællende Digt eller af meddelte udførligere Skildringer eller Beskrivelser, dels Fremstillinger hentede fra, hvad der er læst i andre Skolefag, eller fra Disciplenes egen Erfaringskreds, dels selvstændige Skildringer af Gjenstande eller Forhold fra Hverdagslivet, kun ganske sjældent selvstændig Udvikling af et let Ord-sprog eller lignende Emne. Af Lefoliis „Fortællende Digte for ældre Børn“ er der læst Digte udenad, hidtil i alt 11. Af sammes „Fra Gudelivet og Gude-troen i Nordens Hedenold“ er de vigtigste Stykker oplæste af Klassen, og Indholdet derefter for en Del brugt som Emne for mundtlig Udvikling af Læreren. Ellers er læst Lefoliis Gjenfortælling af Egils Saga. — Den særlige Time med Realisterne er bleven brugt til Læsning af Begyndelsen af Ingemanns Levnedsbog, derefter Gunløgs Saga og Nials Saga i Lefoliis Gjenfortælling, endelig af udvalgte Stykker af Hammerichs svenske Læsestykker og af den første Fortælling i Topelius: Feltskärens berättelser. — 4. Kl. (Adj. Dr. Heise, 2 Tmr.). Læst forskellige

Værker af Holberg, Ewald, Wessel, Baggesen, Oehlenschläger, Heiberg, Povl Møller o. fl. Litterærhistoriske Oplysninger ere mundtlig givne. To maanedlige Stile, hidtil i alt 19. — 5. og 6. Kl. (Rkt. Lefolii, 2 Tmr.). Hver anden Uge er der skrevet 1 Stil, hidtil i alt 18, af almindelig udviklende eller skildrende Indhold over Emner hentede fra andre Skolefag eller fra de almindelige Livsforhold i den udvortes eller sjælelige Verden; en enkelt Stil har bestaaet i en Gjenfremstilling efter Oplæsning af et Stykke om „Pesten i Marseille 1720“. I en af Skoleaarets første Timer meddeltes samtlige Opgaver for alle Aarets Stile, og Disciplene blev opfordrede til ud af de meddelte Opgaver at udsøge sig hver sin, som han vilde behandle i en udførligere Afhandling med Benyttelse af overkommelige Hjælpemidler; 8 af de 12 Disciple i begge Klasser fulgte denne Opfordring og fik saa vidt mulig Hjælpemidler anviste og udlaante af Skolens og Rektor Lefoliis Bogsamlinger; og af de Opgaver, der saaledes var valgte som Emner for „Afhandling“, sattes ingen til Aflevering før efter Nyaar. Ericsens og Strøms Bøger er brugte som Grundlag for Behandlingen af Litteraturhistorien, som i Aar har omfattet Tiden indtil Holberg medregnet; til yderligere Oplysning derved er benyttet og til Dels oplæst Svend Grundtvigs Foredrag over den oldnordiske heroiske Digtning, A. D. Jørgensens Afhandlinger om Kæmpevisernes Behandling af historiske Personer, om Historieskrivningen før Saxo og om Saxo Absalons Klerk, om Middelalderens Folkeviser om historiske Personer, om Valdemar Sejr og hans Dronninger og om Niels Ebbesøns Vise, Brudstykker af Birket-Smiths Fortaler til Christiern Hansens Komedier og til Hieronimus Justesen Rancks Skuespil, af

Troels Lunds Skizzer S. 205 fl., Hostrups Foredrag om Holberg og Brudstykker af C. V. Smiths Bog om Holberg som Skuespildigter. — Mod Slutningen af Aaret agtes der læst noget Svensk.

Oldnordisk. (Knst. Lr. Giersing) 5 Kl. (2 Tmr.). Wimmers Læsebog, S. 26—36 og S. 62—72 og Hoff og Hoffory: Oldisl. Læsestykker I, Wimmers Formlære. — 6. Kl. (1½ Tm.) Wimmers Læsebog S. 14—26, S. 52—54, S. 60—72 og S. 111—118 og Hoff og Hoffory: Oldisl. Læsestykker I. læst og gjenlæst. Wimmers Læsebog S. 1—14 og S. 73—104 gjenlæst. Wimmers Formlære.

Latin. 1. Kl. (Knst. Lr. Giersing, 6 Tmr.). Af Mikkelsens Læsebog er læst S. 1—33; Bøjningslæren efter Madvig; Læsebogens syntaktiske Regler ere læste; Læsebogens danske Stykker og Iversens Stiløvelser ere benyttede til Stil; de skrevne Stykker ere lærte udenad som mundtlig Stil; hidtil er i alt skrevet 53 Stile. — 2. Kl. (Adj. Ramsgaard, 7 Tmr.). Silfverbergs Læsebog S. 35—40; Cæsars Gallerkrig, 1ste Bog. Bøjningslæren, Ordføjningslærens 1ste Afsnit og en Del Regler af 2det Afsnit efter Madvig. Ugentlig 2 Stile hjemme og, naar Tiden har strakt til, 1 paa Skolen, hidtil i alt 115. — 3 Kl. (Overl. Dr. Bang, 7 Tmr.). Cæsars de bello Gallico 6. Bog; Ciceros 3. og 4. Tale mod Katilina. Af Ovids Metamorfoser eftes Blochs Udvalg er læst Stykket Niobe. Det vigtigste af Madvigs Sproglære til Ordføjningslærens Kap. 8. Hver Uge 2 Stile hjemme og 1 paa Skolen efter Iversens Stiløvelser, hidtil ialt 109; desuden en Time ugentlig mundtlig Stil. — 4. Kl. (Adj. Ramsgaard, 8 Tmr.).

Livius, 1. Bog K. 1—31, Cæsars Gallerkrig, 3. Bog, Ciceros 2., 3. og 4. Tale mod Katilina samt Talen for Dejotarus, Vergils Aeneide, 3. Bog V. 506—718, Ovids Forvandlinger: Verdensaldrene, Deukalion, Kadmus, Kadmus' Forvandling, Pyramus og Thisbe (605 Vers). Sproglæren efter Madvig. Ugentlig 2 Stile hjemme og, naar Tiden har kunnet strække til, 1 paa Skolen, hidtil i alt 112. — 5. og 6. Kl. (Rkt. Lefolii, 8 Tmr., desuden 1 særlig med 5. Kl.). Skriftlig er der hver Uge efter Henrichsens Opgaver udført en Oversættelse fra Latin, hidtil i alt 36. Efter Forberedelse hjemme har begge Klasser læst 1. Bog af Livius, 4. Bog af Vergils Æneide, 3. og 4. Bog af Horatses Ode med *carmen sæcul.* og 1. Bog af Tacituses Annaler; uden Forberedelse af Kurtius 9. Bog Kap. 2—6 (hos Zumpt Kap. 7—24) og 10. Bog 2, 5—3, 15 og 5, 1—10, 20 (8—31), af Seneka Afhandlingen *de providentia* og af Terents *Andria*; 5. Kl. desuden Sallusts *Jugurtha* og en Del af Ciceros *Cato Major*. Med 5. Kl. ventes endnu læst med Forberedelse Ciceros Tale for Sextus Roscius. Sproglæren er bleven behandlet mundtlig, efter som der har været Anledning dertil enten ved Læsningen eller ved Gjennemgangen af de skrevne Oversættelser.

Græsk. 3. Kl. (Knst. Lr. Giersing, 5 Tmr.). Bergs Forskole; Bergs Læsebog 2. Afdel. 1. Hefte: af Fablerne 1—2 og 4—20; af Mytherne 13—16. Bergs Formlære. — 4. Kl. (Ovrl. Dr. Bang, 5 Tmr.). Xenofons *Cyropædi* I, 3 og 4, 1—15; *Anabasis* I, 1 og 2, 1—4; 4, 11—19; 5; 6; 7; 8; 9. (= Schenkl *Chrestomathie aus Xenophon* S. 9—24 og S. 115—144). Homers *Odysse* 9. Bog. Uden at opgives til Aarsprøven er læst af Mytherne i Bergs græske Læsebog 2. Afdeling, Stykkerne 28—33 og

37—38 samt Odysseens 10. Bog 1—448. Bergs Formlære, Dorphs græske Mythologi. — 5. Kl. (Ovrl. Dr. Bang, 5 Tmr.). Lysias's Taler med Agoratos, for Invaliden og mod Filon. Homers Odysse 12. Bog, Iliadens 13., 14. og 15. Bog. Bergs Formlære. En Udsigt over Grækenlands Geografi er meddelt, og det vigtigste af Antikviteterne er læst efter Christensens: Det græske Statsliv i Oldtiden. — 6. Kl. (Adj. Dr. Heise, 6 Tmr.). Læst eller gjenlæst følgende Forfattere, der opgives til Afgangsprøven: Homers Odysse, VII—VIII (med Forbigaaelse af Vers 265—370), X, XI og XII. — Iiad. IV og VI. — Herodot VIII, 40—134, 140—144. IX 1—93, 96—106 (Salamis, Plataæ, Mykale) — Xenophons Memorabilia I. — Platons Apologi. — Demosthenes's 3 olynthiske Taler. — Bergs Formlære og Madvigs Ordføjningslære er benyttede, den sidst nævnte dog kun til Henvisning paa Klassen; Tregders Litheraturhistorie, Christensens Antikviteter og Dorfs Mythologi (i Forening med Billedværker) ere benyttede og delvis læste.

Tydsck. 1. Kl. (Ovrl. Bahnsøn, 2 Tmr., desuden 1 med Realdisciplene). Af Kapers og Simonsens Læsebog er læst Side 1—104; Realafdelingen har læst det vigtigste af Formlæren efter Hjort og skrevet 1 Stil om Ugen, hidtil i alt 37. Mundtlig Stil er øvet. — 2. Kl. (Ovrl. Bahnsøn, 2 Tmr., desuden 1 med Realdisciplene). Af samme Læsebog er læst S. 84—218. Realafdelingen har skrevet 1 Stil om Ugen, hidtil i alt 36, og er jevnlig øvet i mundtlig Stil. — 3. Kl. (Adj. Ramsgaard, 2 Tmr., desuden 1 med Realdisciplene). Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser, S. 192—260, og samme Bogs poetiske Del til S. 87. Hjorts kortfattede

Sproglære (Kapers Udgave) er gennemgaaet til Ord-føjningslæren. Uden Forberedelse er læst W. Hauff: Das Bild des Kaisers og Phantasien im Bremer Rathskeller. Realdiciplene have desuden læst Ord-føjningslæren efter Hjorts kortfattede Sproglære og skrevet 2 Stile om Ugen, hidtil i alt 68. — 4. Kl. (Adj. Ramsgaard, 2 Tmr.). Kaper og Simonsens Læsebog for de højere Klasser, S. 291 til Slutningen og samme Bogs poetiske Del fra S. 78 til Enden. Dels med, dels uden Forberedelse har Klassen gennemgaaet: Goethes Reineke Fuchs 6.—12. Sang, W. Hauff: Lichtenstein; Hjorts kortfattede Sproglære er gennemgaaet. — 5. Kl. (Adj. Ramsgaard, 2 Tmr.). Schiller: Don Carlos, Goethe: Gøtz von Berlichingen, Kleist: MichaelKohlhaas, Tieck: Denkwürdige Geschichtschronik der Schildbürger, Gaudy: Aus dem Tagebuche eines wandernden Schneidergesellen. Hjorts kortfattede Sproglære er lagt til Grund for et Kursus i Sproglære. Der er skrevet 33 Oversættelser fra Tysk paa Dansk. — 6 Kl. (Adj. Ramsgaard, 2 Tmr.). Goethe: Wilhelm Meisters Lehrjahre, 1ste Dels 1ste Bog, Wielands Oberon 7de—12te Sang, Heine: Harzreise, Gaudy: Aus dem Tagebuche eines wandernden Schneidergesellen, Th. Mommsen: Römische Geschichte, 1ste Bind S. 457—561, Tieck: Des Lebens Ueberflusz. Hjorts kortfattede Sproglære er lagt til Grund for Undervisningen i Sproglære. Enkelte Dele af Litteraturhistorien ere gjorte til Gjenstand for Santale i Timerne. 24 Stile og Oversættelser fra Tysk paa Dansk.

Fransk. 1. Kl. (Ovrlr. Bahnson, 3 Tmr.). Af Borrings „manuel“ er læst Side 81—149. Formlæren efter Pio. — 2. Kl. (Ovrlr. Bahnson, 3 Tmr.).

Af Sicks Læsebog for Mellemlklasserne er læst Side 1—106. Ugentlig er skrevet en Stil efter Borrings Stiløvelser, hidtil i alt 36. — 3. Kl. (Ovrlr. Bahnson, 2 Tmr.). Af samme Læsebog: Side 85—175; 1 Stil ugentlig efter Borrings Stiløvelser, hidtil i alt 32. — 4. Kl. (Ovrlr. Bahnson, 2 Tmr.). Af Borrings „Études littéraires“ er læst Side 1—10; 20—62; 83—119; 147—172; desuden af samme Bog uden Forberedelse. Mundtlig Stil er øvet. 1 Stil om Ugen, hidtil i alt 34. — 5. Kl. (Ovrlr. Dr. Bang, 3 Tmr.). Borrings Études littéraires, S. 162—265; Cherbouliez: L'idée de Jean Têterol S. 1—235. Sprog-læren efter Pio. Sammes Samling af almindelige franske Ord til Udenadslæren. Ugentlig 3 Stile, hvoraf 1 paa Skolen, hidtil i alt 98. — 6. Kl. (Ovrlr. Dr. Bang, 3 Tmr.). Borrings Études littéraires S. 232—397; 495—528. Mérimée: Colomba S. 110—153; Les âmes du purgatoire, Mateo Falcone, Vision de Charles XI, Tamango, La perle de Tolède, La partie de trictrac. Forøvrigt som 5te Kl.; hidtil i alt 99 Stile.

Engelsk. 1. Kl. (Knst. Lr. Giersing, 3 Tmr.). Routledge's British Reading Book S. 7—105. „We are seven“ er lært udenad. De i det læste forekommende uregelrette Verber ere lærte. Rosings Formlære undtagen Uregelrette Verber. — 2. Kl. (Adj. Feddersen, 4 Timer). The illustr. London Reading Book. S. 1—120 — Gram. gjenlæst. — 3. Kl. (Knst. Lr. Giersing, 3 Tmr.) Løkke, Engelsk Læsebog for Mkl. II S. 1—120 undtagen Stykkerne 15, 16, 18, 21, 24, 26, 28, 30 og 35. Robin Redbreast's Testament, Ellen, Farewell to the Highlands, Casabianca og King Christian ere lærte udenad. I Maa-

nedslæsning er læst af Mariboes Walter Scott's Tales of a Grandfather Vol. I S. 58—188. Kursorisk Læsning 1 Gang ugentlig. Rosings Formlære. Enkelte Stile — hidtil ialt 20. — 5. Kl. (Knst. Lr. Gier-sing, 2 Tmr.). Mariboes Walter Scott's Tales af a Grandfather Vol. I S. 7—74 samt Macaulay: Lord Clive, S. 1—30. Rosings Formlære. I Aarets sidste Maaneder er der i Maanedslæsning af først nævnte Bog læst S. 74—124. — 6. Kl. (Knst. Lr. Gier-sing, 1½ Tm.). Macaulay: Lord Clive S. 15—96. Gjenlæst Listovs Reader S. 1—95 og Macaulay: Lord Clive S. 1—15. I Maanedslæsning er læst Dickens: A Child's History of England Vol. I S. 67—269. Rosings Formlære. Kursorisk Læsning 1 Gang ugentlig i Aarets sidste Halvdel.

Religion. (Ovrlr. Bahnson) 1. Kl. (2 Tmr.). Balslevs Katekismus fra „Troen“ til 3. Troesartikel. Assens's Bibelhistorie forfra til 6. Afsnit. — 2. Kl. (2 Tmr.). Balslevs Katek. fra 3. Troesartikel til Enden. Assens's Biblhist. fra 6. Afsnit til Side 127. — 3. Kl. (2 Tmr.). Balslevs Katek. er repeteret. Assens's Biblhist. fra Side 129 til Enden. Med disse 3 Kl. er der læst forskellige Stykker af det N. Tst. — 5. Kl. (1 Tm.). Af Johannes Ev. er læst Kap. 1—16. Fremstilling af Pavedømmets Udvikling og den katholske Kirkes Hovedlærdomme. Tridentiner-Konsiliets Historie er fortalt. — 6. Kl. (1 Tm.). For-skjellige Partier af Johannes Ev. er læst, desuden Brevet til Philippenserne. Kirkens Historie i de 3 første Aarhundreder er fortalt.

Historie. (Adj. Dr. Heise) 1. Kl. (2 Tmr.). Blochs Lærebog for Realklasserne, forfra til Kors-

ogenes Slutning. — 2. Kl. (2 Tmr.). Fra Kors-
 togenes Slutning til Middelalderens Slutning, derpaa
 de 3 nordiske Rigers Historie forfra til Slutningen
 af 18. Aarh., efter samme Bog. — 3. Kl. (2 Tmr.).
 Den almindelige Historie fra 1789—1830, Nordens
 Historie forfra indtil 1814, efter samme Bog. — 4.
 Kl., stud. Afd. (2 Tmr.). Thriges Lærebog i Old-
 tidens Historie.*) — 5. Kl. (3 Tmr.). Roms Historie
 efter Thrige, Middelalderen og den nyere Tid ind-
 til 1789 efter Blochs større Bøger. — 6. Kl. (4
 Tmr.). Hele Historien læst eller gjenlæst efter Thri-
 ges og Blochs større Lærebøger.

Geografi. (Adj. Fæddersen, hver Kl. 2 Tmr.
 undtagen 3. Kl., der tilsammen i 3 Tmr. ugentlig
 har haft Geogr. og Naturhist., saa at Læreren har
 haft fri Raadighed til paa de forskjellige Tider af
 Aaret at bruge den 3. Time til det af de to Fag, der
 trængte til den.) 1 Kl. Erslevs Geografi Nr. 2:
 Danmark, Norge, Sverige, Østevropa og af Mellem-
 evropa indtil Frankrig. — 2. Kl. Samme Bog fra
 Frankrig til Asien. — 3. Kl. De fremmede Ver-
 densdele efter samme Bog. — 4. Kl. Et fuldstæn-
 digt geografisk Kursus tillige med en udførligere Over-
 sigt over den fysiske Geografi, end Bogen har det.
 — I de ældre Klasser er der jævnlig oplæst og gjen-
 nemgaaet større Afsnit af forskjellige geografiske
 Forfattere.

---

*) Da Historieundervisningen herefter vil blive delt i
 4. Klasse saaledes, at Realafdelingen faar særlige
 Timer, paatænkes følgende Ordning i de lavere Klas-
 ser: I., II. og III Nordens og derpaa den almindelige
 Historie.

Naturhistorie. (Adj. Feddersen, hver K. 2 Tmr. undtagen 3. Kl. [hvorom se ovenfor under Geografi])
 1. Kl. Feddersens „Dyrerigets Naturhistorie“ fra Krybdyr til 2den Afdeling. — 2. Kl. Erslevs Botanik forfra til de blomsterløse Planter. — 3. Kl. Erslevs Botanik fra de blomsterløse Planter og Bogen ud Efter Feddersens Bog Bløddyrene og 2den Afdeling — 4. Kl. Zoologien og Botaniken gjenlæst. — Med de ældre Klasser er der foretaget nogle Ekspeditioner lige som enkelte Afsnit af Naturhistorien ere særlig gennemgaaede ved Foredrag og Oplæsning; nogle friske Dyrs Anatomi er gennemgaaet i de almindelige Forhold.

Regning og Matematik. 1 Kl. (Adj. Petersen, 6 Tmr.). Steens Arithmetik S. 1—28. Sammes matematiske Opgaver Nr. 1—164. Møller, Læren om Rumstørrelser. Brøk, Decimalbrøk, blandede Opg. efter Bokkenheuser. — 2. Kl. (Adj. Møller, 6 Tmr.). Steens Arithmetik Sd. 23 til Enden og tilsvarende Opgaver med Undtagelse af „Blandede Opgaver“. Steens Algebra S. 1—28. Jul. Petersens Geometri S. 3—51. Brøk, Decimalbrøk og Proportioner (omvendt og sammensat Forhold, Delingsregning, Procentregning). — 3. Kl. (Adj. Petersen, 4 Tmr., Realdisciplene desuden 2 Tmr.). Steens Algebra S. 19—100 (Rod — dobb. irration. Størrelser). Petersens Geometri S. 40 § 83 til Enden. Hjemmeopgaver 1 Gang om Ugen, i alt 120; Realisterne har i deres særlige Timer haft Øvelser i geometrisk Tegning. — 4. Kl. (Adj. Møller, 5 Tmr.). Steens Algebra S. 71 til Enden. Gjenlæst enkelte Afsnit af Steens Arithmetik, dernæst Steens Algebra og Jul.

Petersens Geometri. En Gang om Ugen Hjemmeopgaver, i alt 75.

Naturlære. 3. Kl. (Adj. Møller, 2 Tmr.). Lorenzes kortfattede Naturlære med Undtagelse af Læren om Bevægelse og Lyd. — 5. Kl. (Adj. Petersen, 3 Tmr.). Schmidts Naturlære forfra til Lyden. — 6. Kl. (Adj. Petersen, 3 Tmr.). Schmidts Naturlære fra Lyset og ud; Gjenlæsning af hele Bogen. Jørgensens Astronomi læst og gjenlæst.

Tegning. (Adj. Møller, hver Klasses Realafdeling 2 Tmr.). 1., 2. og 3. Kl. Konturtegning efter Hetsches og Petersens Fortegninger. Geometrisk Projektionstegning og Begyndelsesgrundene af Perspektiv med 1 Discipel i 3. Kl.

Skrivning. (Adj. Møller, 1. Kl. 2 Tmr., 2. Kl. 1 Time, 3. Kl.s Realafdeling 1 Time). Saa snart en Discipel har tilegnet sig en nogenlunde sikker og ordentlig Haandskrift, bruger han ikke mere Forskrift men skriver af efter en dansk Bog; der indøves og kræves da blot en tydelig og ordentlig Haandskrift, men Disciplene holdes ikke til at udføre hvert enkelt Bogstav i en eneste for alle gyldig Form; dog tager Skolen selvfølgelig ikke imod enhver som helst Form af Bogstaverne.

Sang. (Organist Amberg). Ved Udgangen af Maj Maaned deltog af Skolens 66 Disciple 34 i Sangundervisningen, 15 ansaas for at mangle Forudsætningerne for at kunne det, og hos 7 andre var Stemmen i Overgang. Undervisningen er bleven

given i 4 Timer ugentlig, og Disciplene har været fordelte klassevis, saa at 6., 5. og 4. Kl. (6 Dscpl. 3. og 2. Kl. (8 Dscpl.) og 1. Kl. (20 Dscpl.) haft, hver Afdeling 1 Time; den 4. Time er blevet brugt til Sammensang, som i Aar er bleven udført firstemmig (Sopran, Alt Tenor og Bas). Ved Øvelserne er brugt et Udvalg af Melodier hentede fra forskjellige Samlinger, som, for saa vidt de ikke forefandt førsteemmig Udsætning, er besørget udsatte af Læreren.

Gymnastik. (Adj. Petersen med Bistand af Gymnastiklærer i Hæren, Sergent Honoré). Af Skolens 66 Disciple er for Tiden 10 udelukkede fra Undervisningen af Helbredshensyn. Hver af de andre Disciple har haft Undervisning i Faget i 4 Timer ugentlig, saa at det i alt har optaget 12 Timer. Den ene af disse er bleven brugt til Exercits med de 3 øverste Klasser, en anden af dem en Del af Aaret til Stueskydning. Samtlige Disciple har været inddelte i tre Hold, nemlig 6., 5. og 4. Kl. paa til sammen 12 Disciple, 3. Kl. og Realafdelingen af 1. Kl., 19 Dscpl., og 2 Kl. tillige med den studerende Afdeling af 1. Kl., 27 Dscpl.; denne Fordeling af 1. Kl. har været nødvendig for at faa Timerne til at ligge inden for det almindelige daglige Omfang af Skoletiden og haft sin Grund i, at Undervisning i Latin og Engelsk i denne Kl. er bleven besørget af samme Lærer; men den har ikke været heldig for Øvelsernes Ordning efter Deltagernes Alder. Undervisningen har foruden de almindelige Øvelser omfattet Øvelser ved Trapetset. Den er kun blevet afbrudt ved Svømme- og Skydeøvelserne, men slet ikke forstyrret ved Kulde; i omtrent en Maanedstid

f Vinteren blev for hver Afdeling de 3 af Timerne Faget tilbragte med Skøjteløbning.

Svømning. (Adj. Petersen med Bistand af Gymnastiklærer i Hæren, Sergent Honoré). Undervisningen aabnedes i Sommeren 1879 Onsdagen d. 15. Juni, og der vedblev saa at være Lejlighed aaben for Skolens Disciple til i dertil bestemte Timer at komme til at svømme under Lærerens Oilsyn indtil Sommerferien og efter denne indtil Lørdagen d. 30. August; men fra den Dag af da Skolens daglige Undervisning sluttedes, Tirsdagen d. 1. Juli, kunde der ikke foretages nogen regelmæssig Undervisning med alle Disciple hver af de vedkommende Dage; og baade før denne Dag og efter Sommerferien voldte Kulde eller Regn saa megen Forstyrrelse, at der ikke kan siges at have fundet nogen regelmæssig eller stadig Undervisning Sted i den forløbne Sommer. Under mere uforstyrrede Forhold gives den paa 5 Dage om Ugen, hver Dag i 2 Timer, saa at alle de Disciple i Skolen, der ikke af Helbredshensyn er udelukkede fra Øvelserne, kan komme i Vandet hver Dag. Efter at Begynderne forud har faaet Tagene indøvede i Svømmemaskinen i Skolens Gymnastikhus, svømmer enhver med Svømmetornyster paa, indtil han uden dette kan svømme 400 Alen i slap Sele; kan han dette, bliver han Frisvømmer. Af de 68 Disciple, der var i Skolen d. 1. Septbr. f. A., var 13 Frisvømmere og 6 udelukkede fra Øvelserne af Helbredshensyn. De dygtigste Frisvømmere stædes til at underkaste sig en Prøve i at svømme tvers over Viborg Nørresø, omtr. 1200 Alen. Men blandt Skolens nuværende Disciple er der ingen, der har bestaaet denne Prøve; dog har

der i de senere Aar hvert Aar været flere, der havde kunnet stødes til underkaste sig den, saa fremt den til Byens Svømmeflaade hørende Baad, som altid skal følge med Svømmerne over Søen, havde været i brugbar Stand.

Skydning. De to øverste Klasser samt 4. Kl.'s Realdisciple (Adj. Petersen med Bistand af Sergent Hennings). I Aaret 1877 holdtes Øvelserne i Rifelskydning fra Begyndelsen af April Maaned, saa at der i Almindelighed faldt 1 Skydedag hver Uge, naar Vejret ikke voldte Hindringer, i alt før Sommerferien 9 Skydeture og efter den 6. Der blev skudt til den Skive, Skytteforeningerne brugte indtil Udgangen af Aaret 1872, en aflang Firkant med 3 Grader; efter de gjældende Bestemmelser fik hver Discipel hver Gang 5 Skud, af hvilke ved de fem sidste Skydeture før Sommerferien 2 gjordes med Remingtonbøssen. Under 15. Juli indsendtes til Ministeriet den befalede Beretning om

Udfaldet af Skydeøvelserne i Skoleaaret 1878-79.

6. Kl. 9 Disciple. 5. Kl. 4 Disciple. 4. Rlkl. 5 Disciple.	Afstand i Alen.	Tal af			Sum.
		Skud	Points	Træf- fere.	
6. Klasse	100	5	14	5	19
5. Klasse	100	25	66	23	114
4. Rlkl.	100	45	117	39	156
6. Klasse	200	50	98	39	137
5. Klasse	200	120	255	97	352
4. Rlkl.	200	165	297	112	409
6. Klasse	300	595	775	316	1091
5. Klasse	300	130	148	63	211
4. Rlkl.	300	130	156	66	222
Sum af		1265	1926	760	2711: 1265=2,14

Ved Afslutning af Forsommerens Øvelser holdtes Præmieskydning, hvis Udfald ses af nedenstaaende Oversigt.

Udfaldet af Præmieskydning for Skoleaaret 1878-79.

Disciplenes Navn og Klasse.	Afstand i Alen.	Skud.					Sum af Af- standemaale i Tommer	Sum.	Præmie.
		1.	2.	3.	4.	5.			
3. Kl. Feddersen	300	2	0	1	2	1	80 $\frac{1}{2}$	10	
— Krarup	200	2	1	2	1	2	107	13	
— Lehn	300	0	1	0	1	1	59	6	
— Lorentzen	300	0	0	0	1	0	18	2	
— Mogensen	300	1	2	2	1	0	58	10	2den.
— Morville	300	2	1	0	0	0	41	5	
— Münster	300	1	0	0	0	1	56	4	
— Plesner	300	2	3	0	0	1	30	9	
— Ulrich	300	2	2	1	1	0	81	10	
5. Kl. Christensen	200	2	2	1	3	2	76 $\frac{1}{2}$	15	1ste.
— Fogh	200	2	1	2	0	0	43 $\frac{1}{2}$	8	
— Gierding	200	1	2	2	3	1	89 $\frac{5}{6}$	14	2den.
— Poulsen	200	1	1	2	2	0	79 $\frac{1}{4}$	10	
4. Rkl. Bruun	300	0	0	0	0	1	15	2	
— Gjerløff	200	2	1	2	1	2	73 $\frac{1}{4}$	13	
— Hoff	200	1	2	2	2	1	93 $\frac{1}{4}$	13	
— Jørgensen	300	2	2	1	3	1	64	14	1ste.
— Preisler	200	3	1	1	1	0	98 $\frac{1}{2}$	10	

NB. Det bemærkes, at alle Skud udførtes i frit Anlæg. Præmiernes Værdi var paa 300 Alens Afstand 12 og 8 Kr. og paa 200 Alen 6 og 4 Kr. Disse Beløb brugtes efter Præmietagernes Ønske for Jørgensens Vedkommende til Kjøb af en Haandkuffert, og for Mogensens, Gierdings og Christensens Vedkommende som Bidrag til Kjøb henholdsvis af en Tobakspibe og en Regnskjerm, et Udvalg af Goethes Værker og en Rejsekuffert.

Stueskydning er i nogle faa Timer blevet foretaget med de to øverste Klasser.

Til den forestaaende Afgangsprøve for studerende Disciple af sproglig-historisk Retning indstilles de 5 Disciple i 6. Klasse, som opgive i Latin af Cicero Talen for Sextus Roscius og 2. og 4. Bog af de tuskulanske Undersøgelser, 1. Bog af Livius, 1. Bog af Tacituses Annaler. 4. og 6. Bog af Vergils Æneide, Horatses Breve og 3. og 4. Bog af hans Oder.

Uden Forberedelse er med disse Disciple i deres to sidste Skoleaar blevet gennemlæst af Sallusts Jugurtha Kap. 1—25; af Kurtius 9. Bog Kap. 7—24 og 10. Bog Kap. 8—31; af Seneka Afhandlingen de providentia; af Kvintilian Prooem. og af 1. Bog Kap. 1—3; 8; 9; 10; 34—49; af Ovids Forvandlinger efter Blochs Udvalg Stykkerne 8 og 14 og Terentses Andria.

i Græsk af Homer Odysseens 7. og 8. Sang med Forbigaaelse af Vers 265—370; 10., 11. og 12. Sang og Iliadens 4. og 6. Sang, af Herodots 8. Bog Kap. 40—134 og 140—44, og af 9. Bog Kap. 1—93 og 96—106; af Xenofon 1. Bog af Memorabilia, Platos Apologi og Demostheneses 3 olynthiske Taler.

i Oldnordisk af Wimmers Læsebog Sd. 1—26, 52—54, 60—104 og 111—18 med Forbigaaelse af Versene i Gunløgs Saga samt Hoff og Hofforys oldislandske Læsestykker I.

og i Engelsk af Listovs The English Reader Sd. 37—95 og af Macaulays Essays Lord Clive Sd. 1—96.

4. Klasse opgiver til Aarsprøven i Fransk af Borrings Études littéraires Sd. 1—10; 20—62; 83—119 og 147—72.

V. Understøttelsesmidler.

A. Offentlige Stipendier og fri Undervisning.

Den Understøttelse, der hører til den ved Overskriften betegnede Art, tilstaas kun efter Ansøgning; en saadan stiles enten til Ministeriet eller til Rektoratet, men indgives til dette samtidig med Undervisningens Begyndelse i det ny Skoleaar eller i alt Fald inden Udgangen af Avgust Maaned; ingen kan gjøre Regning paa at blive indstillet, dersom Ansøgningen ham vedrørende kommer senere. Ansøgningen maa indeholde fuldstændig og nøjagtig Oplysning om Indtægter og Formuesstilling og andre hidhørende Forhold samt stadfæstes ved fyldestgjørende Attest. Men naar en Discipel en Gang har faaet et Stipendium eller fri Undervisning, behøver der for hans Vedkommende ikke at indgives ny Ansøgning om fremtidig eller forøget Understøttelse, med mindre saadant udtrykkelig bliver forlangt. Ministeriet træffer Afgjørelse om Understøttelsesmidlernes Anvendelse og Fordeling; Indstilling gjøres af Rektoratet efter Samraad med Skolens Lærere i et i dette Øjemed afholdt Lærermøde; foruden Trang er det en uundværlig Forudsætning for Opnaaelse af en Understøttelse af denne Art, at vedkommende Discipel baade i Aarets Løb har udført sit Arbejde til Skolen paa en tilfredsstillende Maade og har gennemgaaet Aarsprøven saaledes, at han i det mindste har faaet godt til Hovedkarakter. Skolens Realdisciple har kun Adgang til fri Undervisning men kan ikke faa Stipendium.

Af de oplagte Stipendier udbetales den ene Trediedel til Vedkommende ved hans Afgang fra Skolen efter bestaaet Afgangsprøve; men saa fremt

han ikke lader sig indskrive som akademisk Borger ved Kjøbenhavns Universitet før Begyndelsen af det næste akademiske Semester, bliver det saaledes udbetalte Beløb at betale tilbage til Skolen. Af de øvrige to Trediedele udbetales i Regelen den ene Halvdel ved Udløbet af det første Semester, efter at vedkommende er bleven indskreven ved Universitetet, den anden ved Udløbet af det andet Semester; Examensbevis, akademisk Borgerbrev samt Flidsattest forevises da for Oplagspengenes Eforus, og mod en Anvisning fra denne udbetales Beløbet fra Universitetskvæsturen.

For Stipendieaaret 1. Oktbr. 1879 til 30. Septbr. 1880 blev ved Skrivelser af 9. Oktbr. 1879 og 30. Marts 1880 fra Ministeriet til Skolens Forstanderskab Fordelingen fastsat, som følger:

1. Højeste Stip. 100 Kr. helt at oplægge, samt fri Undervisning tilstodes Jens Christensen, Poul Poulsen, Julius Gierding, Thomas Møller, Jens Nielsen, Christian Hvam og som extraordinær Gratist Jacob Bang.

2. Mellemste Stip. 70 Kr. helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes August Ørbeck.

3. Laveste Stip. 40 Kr. helt at oplægge samt fri Undervisning tilstodes Rasmus Lind.

4. Fri Undervisning tilstodes Jacob Worm, Valdemar Wiese, Jens Jensen og som extraordinær Gratist Christian Bang.

5. Højeste Stipendium, 100 Kr., helt at udbetale som Hjælp til Skolepenge tilstodes Søren Sørensen og Martin Ludvig Hoff.

B. Det Nissenske Legat.

Dette Legat har kun studerende Disciple Ad-

gang til at understøttes af. Efter Fundatsens Bestemmelse træffes Afgjørelsen om dets Anvendelse hvert Aar i Begyndelsen af December Maaned ved et Lærermøde; stemmeberettigede er foruden Rektor alle ved Skolen fast ansatte eller konstituerede Overlærere og Adjunker. Om den Understøttelse, der udeles til Disciple, behøver der ikke at indgives Ansøgning, medens det dog er en Selvfølgø, at den ikke tilstaa nogen, om hvem det ikke forud vides, at han vil modtage Understøttelse. Men da Renterne af Oplagspengene tillige med de hjemfaldne Oplagspenge skal anvendes som Understøttelse i de første Universitetsaar for Studenter, der er dimiterede fra Skolen, maa de Studenter, der ønske at komme i Betragtning ved Uddelingen, inden Begyndelsen af December Maaned derom til Rektoratet indgive skriftlig Begjæring med udførlige Oplysninger om deres Stilling og Angivelse af, hvad de maatte tjene ved Undervisning. Det er vedtaget i Regelen ikke at tilstaa nogen denne Understøttelse efter Forløbet af det 3. Universitetsaar.

For Aaret 1879—80 blev Legatet ved Lærermøde den 1. December f. A. uddelt som følger:

1. Som „Understøttelse for trængende Disciple, der opføre sig godt“, uddeltes de $\frac{4}{5}$ af Grundfondens Renter indtil 11. December 1879 til Beløb 810 Kr. 60 Øre til 12 af Skolens Disciple, saaledes at Jens Christensen, Poul Poulsen og Jens Nielsen fik hver 100 Kr. 20 Øre, Julius Gierding, Thomas Møller, Jacob Bang, Christian Hvam og August Ørbech hver 70 Kroner, og Søren Sørensen, Rasmus Lind, Martin Ludvig Hoff og Jens Jensen hver 40 Kroner.

2. Som „Vidnesbyrd om Paaskjønnelse af Flid og Opmuntring til Anstrængelse fremdeles“ blev

den øvrige $\frac{1}{3}$ til Beløb 202 Kr. 65 Øre tillagt 6 af Skolens Disciple, saaledes at Viggo Esmann fik 33 Kr. 80 Øre og Børge Fogh, Carl Wolff, Aage Kiær, Henr. Skibsted og Poul Wanning hver 33 Kr. 77 Øre. — At den tilstaaede „Understøttelse“ tillige var at betragte som „Vidnesbyrd om Lærernes Tilfredshed med Fliden og Opmuntring for den følgende Tid“, vedtoges det blandt de under 1 nævnte at tilkjendegive Jens Christensen, Poul Poulsen, Thomas Møller, Jacob Bang, Jens Nielsen og Christian Hwam.

3. Renterne af Oplagspengene for Aaret fra 11. Decbr. 1878 til 11. Decbr. 1879 til Beløb 70 Kr. 75 Øre tillige med de efter Discipelen Henr. Schiernings Udtrædelse af Skolen hjemfaldne Oplagspenge til Beløb 40 Kr., tilsammen 110 Kr. 75 Øre tilstodes 2 fra Skolen dimitterede Disciple, saaledes at Jacob Schaltz (fra 1877) fik 55 Kr. 75 Øre, og Søren Damsgaard (fra 1878) 55 Kr.

C. Det grevelig Moltkeske Legat

er efter Fundatsen bestemt til Understøttelse for Embedsmænds Sønner, som gaa i Skole eller paa anden Maade nyde Undervisning, uden at Bestemmelse til Studering er en nødvendig Forudsætning for at kunne faa det. Viborg Kathedralskole er tillagt 2 Portioner deraf hver paa 80 Kr. aarlig, som udbetales gennem Rektoratet til 11. Juni og 11. Decbr. Termin, hver Gang med Halvdelen. Retten til at afgjøre, hvem der skal nyde disse to Portioner, tilkommer Lehnsbesidderen af Grevskabet Bregentved.

I Aaret 1879 har de været tilstaaede Disciplene Peter Feddersen og Jac. Bang.

D. Det Jessenske Legat

er efter Fundatsen bestemt til Understøttelse for 3 „af de dueligste og bedste fattige“ studerende Disciple i Viborg Kathedralskole, som da kunne erholde det, naar de ere i Skolens øverste Klasse, og vedblive at nyde det „i de første 3 Aar, efter at de ere dimitterede til Akademiet, ifald de der opholde sig til deres Studiers Fortsættelse“; dog har Slægtninge af Rektor Jessen og hans Fnke, D. C. født Ostenfeld, som stiftede Legatet den 5. Maj 1792, Fortrinsret, enten de saa gaa i Viborg Kathedralskole eller søge en anden Skole, saaledes at ingen udenfor de to Slægter da har Adgang til at nyde det. Stiftets Biskop og Stiftsprovst tage Bestemmelse om Uddelingen. Foruden Renterne af den oprindelige Kapital, „det større Jessenske Legat“, uddeles tillige Renterne af en „Oplagskapital“.

For Aaret 1879 er „det større Legat“ udbetalt til P. V. Brasch, som er Discipel i Aarhus Kathedralskole, og H. Ostenfeld i Horsens lærde Skole, til hver med 38 Kr. 17 Øre; „det mindre“ til Discipel i Viborg Kathedralskoles 6. Kl. Jens Christensen 2. Gang og Discipel i samme Skoles 4. Kl. Jens Nielsen 1. Gang med 18 Kr. 6 Øre til hver.

E. Det Mallingske Legat

er efter Fundatsen bestemt til hvert Aar at tildeles „den mest værdige og trængende iblandt dem, der i dette Aar ere dimitterede fra Viborg Kathedralskole og inskriberede ved Universitetet“. Skolens Rektorat skal derfor hvert Aar tillige med Meldingen om den afholdte Afgangsprøve indsende „en Forklaring over enhvers Trang og sædelige Forhold

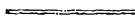
tillige med Oplysning, om Dimittenden har oppebaaret Beneficier ved Skolen og da hvilke“, samt om Afgangsprøvens Udfald for ham. Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet tager Bestemmelse om Legatets Anvendelse; men dette maa ikke tildeles nogen, som ikke i Skolen har været Stipendiat eller Gratist, og som ikke ved Afgangsprøven har erholdt mindst 2. Karakter.

I Følge Skrivelse af 14. Januar d. A. fra Legatets Eforus, theol. Prof. Hermansen, til Skolens Rektorat er for Aaret 1879 Legatet tilstaaet Student Christian Mogensen med 164 Kr. 84 Øre, hvoraf i Følge Fundatsen Halvdelen er bleven ham udbetalt i November Maaned f. A., medens den anden Halvdel skulde udbetales i April Maaned d. A.

F. Det Juelske Legat

uddeles i 3 eller 5 Aar til 2 studerende ved Universitetet, fornemmelig fra Viborg, eller og fra Aalborg Kathedralskole. Et Medlem af den Juelske Familie, for Tiden Kmhr. Baron Juel-Ryssensten, R. af D. og DM., er Patron for Legatet; til ham indgives i Løbet af Skoletiden Ansøgning om Optagelse paa Listen over dem, der skal nyde Legatet.

I Aaret 1878 er det udbetalt til Student Hannibal Nielsen 2. Gang og til Student C. C. G. Olsen med 75 Kr. 16. Øre til hver.

VI. Samlinger.

A. Bogsamlingen.

(Sluttet den 27. Maj 1880.)

Fagsondringen slutter sig til den i 1874 udkomne Fortegnelse over hele Samlingen, saaledes at Løbenumrene henviser til de tilsvarende Afdelinger i denne. Ved Fortsættelser er Titelen saa vidt mulig afkortet; naar Værket er sluttet eller afsagt, tilføjes *slut* eller *afs*. Hvor Aarhundredet ikke angives, er det 18—. Hvad der er sendt fra Ministeriet, betegnes med et — *m.* efter Titelen; hvad der er modtaget fra Forfattere eller Forlæggere, ligeledes ved *f.*, *frf.* eller *frl.*; andre Gaver ved —*g.*, for saa vidt *Giverens Navn* ikke meddeles.

I. Encyklopædi og blandede Skrifter.

2. **Videnskab's Selskab.** Det kgl. dnsk.
Oversigt ov. . . . Forhandl. o. s. v. 1878,
1—2.; 79, 1—2 — *m.*
3. **Tidskr. Nord.**, för vetensk. o. s. v. utg. af
Letterstedtska föreng. o. s. v. 1879,
3—8; 1880, 1—3. Stockh.

II. Historie og Geografi.

12. **Falkenberg Chr.** Kalender. 1880.
17. **Utheim J.** Fortællinger af Oldtidens Hist. i bigr.
Form. Hist. Læseb. for Skolen og Hjemmet.
Prg. Kristnia Ktdrsk. 78.
20. **Gjør M.** Gallien før og under Romernes herredømme. En indledning til „Frankrigs hist.“
Prg. Krstnia. Grtsn. 78.
23. **Kampen Alb. v.** Descriptiones nobil. ap. clas-
sicos locor. Sr. I: Ad Cæsaris de b. G. comm.
Lief. 4—5. Gotha 79.
27. **Madvig J. N.** Bemærkngr. ov. enk. Punkter
af den rom. Strafferetspleje i Republ.'s Tid.
Prg. Kbh. Un. 79 Kng's Fdslsdg.

29. **Dommerich. F. A.** Lehrb. dr. vergleich. Erdkunde für Gymn. u. and. höhr. Lehranst., bearb. v. Th. Flathe. Lehrstufe 1—3. 2. Aufl. Leipz. 62—67. — *g. fra Lærer Swane.*
- Wappäus. J. E.** Handb. dr. Geogr. u. Stat. für die gebild., Stände begründet v. C. G. D. Stein u. Ferd. Horschelmann. Neu bearb. unt. Mitwirk. mehr. Gelehrten. 7. Aufl. Bnd. 1—4. Leipz. 55—71 (*9. Bind.*).
34. **Nyholm. C. V.** Grundtræk af Danm.'s Statsforf. og Statsforvaltn. med et Omrids af Sveriges og Norges. Ny omarb. Udg. Dl. 1. Kbh. 80.
- Rosenberg. C.** Nordboernes Aandsliv o. s. v. II, 2. Kbh. 80.
- Skavlan. Aage.** Historiske Billeder fra den nyere Tid i Norge, Danmark og tildels Sverige. Krstnia. 78.
- Steenstrup. Ihns. C. H. R.** Normannerne. III. Danske og Norske Riger paa de britiske Øer i Danevældens Tid. Hft. I. Kbh. 79.
- Daae. Ludv.** Kong Christiern den førstes norske Hist. 1448—1458. Festsskr. til Unv. i Kbh. 79. — *m.*
36. Aarsberetn. fra det kgl. Gehejmearchiv. Bind 6, Hefte 4. Kbh. 79. — *m.*
39. **Jørgensen. A. D.** Valdemar Sejr. Udv. saml. af samtid. kildekr. og oldbreve i dansk overs. Kbh. 79.
44. **Bruun. Chr.** Slaget paa Kolberger Hede d. 1. Juli 1644 og de derefter følg. Begivenheder. Et Bidrag til den danske og svenske Søkrigshist. Kbh. 79.
55. **Nielsen. A. H.** Personal-hist. Notitser om Embedsmænd og Bestillingsmænd i Aalborg i

- (55) Fortid og Nutid, saml. af Etsrd. Rkt. E. Tauber, suppler. og forts. fra 1847. Hft. 1—3. Aalb. 79—80.
56. Rosenørn. M. H. Grev Geert af Holsten og Niels **Ebbesøn** af Nørreriis. Hft. 6. Aalb. 79.
- Fenger. H. M. Bidrag til Hans **Egedes** og den grønlandske Missions Hist. 1721—60 efter trykte og utrykte Kilder. Kbh. 79. — *m.*
- Brun. H. Biskop N. F. S. **Grundtvigs** Levnetsløb, udførligst fortalt fra 1839. Et Bidrag. Hft. 1—3. Kolding 80.
- Af J. A. **Hansens** efterl. Pap. o. s. v. Hft. 5. Kbh. 79.
- Holm. E. **Holbergs** statsretslige og politiske Betydning. Kbh. Univ. Festskr. filos. Facult. 79.
- Breve til og fra B. S. **Ingemann**, udg. af V. Heise. Kbh. 79.
- Kierkegaard. S.** Af—'s efterladte Papirer. 1848. Ved H. Gotsched. Kbh. 80.
- Nyerup. R. Lüxdorphiana — 121.
- Mindeblade om **Oehlenschläger** og hans Kreds hjemme og ude, i Breve fra og til ham, udg. i Hundredeaaret efter hans Fødsel af C. L. N. Mynster. Kbh. 79.
- Arentzen. Kr. Adam **Oehlenschläger**. Literaturhist. Livsbillede. Kbh. 79.
- Nielsen. R. Adam **Oehlenschläger**. Et Minde-skrift. Kbh. 79.
- Degenkolv. H. Bidrag til en Skildring af Mag. Christen Lassen **Tychonius** og hans Virksomhed, et Foredrag (Udkast). Kbh. 78.
- Smith. S. Birket. Leonora Christina Grevinde **Ulfeldts** Hist. med Bidrag til hendes Ægte-

- (56) fælles og hendes nærmeste Slægts Hist. Dl. 1. Kbh. 79.
57. **Hansen. V. Falbe- og Will. Scharling.** Danm.'s Statistik. Hft. 8—12. Kbh. 79—80.
- Secher. C. E.** Danmark i ældre og nyere Tid. 1—3. Kbh. 74—76.
- Statistik. Danmarks. Statistiske Meddelelser. Rkk. 3, Bnd. 1. Kbh. 79. — *m.*
- Statistik. Danmarks. Statistisk Tabelværk, Rkk. 4, Ltr. A 1. Kbh. 79; B 1, 78; 2, 79; C 1, 78; D 1, 78. Kbh. — *m.*
- Trap. J. P.** Stat.-topogr. Beskr. ov. Danmark. 2. Udg. Hft. 43—50. Kbh. 79. — *slut.*
58. **Nielsen. O. Kjøbenhavn** Hist. og Beskrivelse. Dl. 2. Hft. 1. Kbh.'s Hist. indtil Reformationens Tid. Kbh. 79.
- Overskou. Th. Oplysninger om Theaterforhold i 1849—58. Kbh. 58. — *g. fra Læreren Swane.*
- Ussing. J. L. **Ledøje Kirke.** — 230.
- Petersen. Anders. **Vallø** og Omegn. En hist. Skildring. Kbh. 77.
- Skattelign. for **Viborg** for Aar. 1880 *med* Oversigt over V. K.'s Indt. og Udg. for s. A.
63. **Kålund. P. E. Kr.** Bidr. til en hist.-topogr. Beskr. af Island. II. Nordlændinge-fjerding. Kbh. 79. — *m.*
- Safn til sögu Islands o. s. v. II, 3. Kpmnhfn. 76.
- Saga. Sturlunga, including The Islendinga Saga af Lawman Sturla Thordsson and other works edited with proleg., append., tables, indices and maps by Gudbrand Vigfusson. Vol. 1—2. Oxford 78.

64. **Fenger. H. M.** Bidr. til Hans Egedes og den grønlandske Missions Hist. — 56.
65. **Nielsen. Yngvar.** Det norske rigsraad. Kristiania 80.
- Snorre Sturlesøn.**
Storm. Gust. Snorre Sturlassøns Historie-skrivning. — 101.
66. **Schübeler. F. C.** Væxtlivet i Norge med særligt Hensyn til Plantegeographien. Festskr. til Kbh.'s Unv. Chrstnia. 79. — *m.*
67. **Ahlqvist. A. G.** Kong Erik XIV's sista lefnadsår. Hist. afhdndng. Stockh. 78.
- Fryxell. Andr.** Berättelser ur svenska historien. Till ungdomens tjenst. utg. Dl. 1—46. Stockh. 1846—79.
- Montelius. Osk. og fl.** Sveriges hist. Dl. 4: 1611—1718. Af **M. Weibull.** Hft. 2. Stockh. 79. — Dl. 5: 1718—1809. Af **R. Tengberg** ok **S. J. Boethius.** Hft. 4—6. Stockh. 79—80.
- Rosenberg. C.** Gustav Adolf. Kbh. 79.
69. **Borch.** England under Stuarterne. Prg. Stvngr. 78.
- Ludvigsen. Axel.** Supplement til Englands Hist. i L. Kr. Daas Læreb. i Verdensh. II. Den nyere Tid. Prg. Skien 78.
101. Tre Kollegers Mindekrans om Ovrl. Ole Langfelt **Boyes** Baare. Prg. Krstnsund. 78.
- Müller. O. Albrecht **Dürer.** Et Tidsbillede fra Renaissancens Tid. Kbh. 79.
- Müller. C. Paludan. Undersøgelse om **Machia-velli** som Skribent, især m. H. t. Bogen om Fyrsten. Et Forsøg i den højere hist. Kritik. Odns. 39.

- (101) **Boesen. J. E. Snorre Sturlesøn.** Et nordisk Tidsbillede fra det 13. Hundredår. Kbh. 79.
- Storm. Gustav. **Snorre Sturlassons** Historie-skrivning. En kritisk Undersøgelse. Kbh. 79.
104. **Nielsen. Chr. L.** Apollonios fra Tyana og Filostrats Beskrivelse af hans Levnet. Med en Overs. af Eusebs Gjenmæle mod Hierokles i Anl. af dennes Sammenstilling af Apollonios og Kristus. Et Bidrag til Kulturhist. og Kritik. Kbh. 79. — *m.*
- Personligheder. Kulturhist. . . . . Udg. af H. Trier. 8—9. Kbh. 79.
- Schmidt. Julian.** Gesch. der Romantik in dem Zeitalter der Reform. u. Revol. Studien zur Philos. der Gesch. Bnd. 1—2. Leipz. 50.
- Skonning. Hans Hanszön.** Geographia historica orientalis. Det er: Atskillige østerske Landis oc Øers met desz Folckis Beskriffvelse: Nemligen Tyrckers . . . . underlige Sæder, Tro, Religion, Lower oc selsom Lands Maneer. Aarhusz 1641. — *g. fra afd. Sognepr. Krarup.*
- Soldans** Gesch. der Hexenprozesse. Neu bearb. v. Heinr. Heppe. Bind 1—2. Stuttg. 80.
107. **Brandes. Edv.** Ushas og Ushashymnerne i Rigveda. En mythol. Monographi. — 170.
108. **Frølich. Lor.** Nordens Guder i Billeder. Hft. 4. Kbh. 79.
110. Sibyllina oracula — 134.
111. **Mau. E.** Dansk Ordsprogskat o. s. v. Hft. 10 —16. — *slut.* — (2 Bind).
115. Aarbøger for nord. Oldkyndighed o. s. v. 1879, 1—4; 80, 1. Kbh.
- Arkiv. Hist. Et Mndskr. o. s. v. 1879, 6—12; 80, 1—5. Kbh.

- 115) Bibliothek. Historisk. Utg. af Carl Silfverstolpe. Dl. 1—6. Stockh. 75—79. Dl. 7, 1880, 1.
 Samlinger til jydsk Hist. o. s. v. Bnd. 7, Hft. 3—4; 8, 1. Aalb. 79—80.
 Tidsskrift. Geogr. o. s. v. III, 1879, 1—12; IV, 1880, 1—2. Kbh.
 Tidsskrift. Hist. o. s. v. Rk. 5, Bnd. 1, Hft. 2—3; 2, 1. Kbh. 79; 80.
116. Kildeskrifter. Hist. i Overs. o. s. v. XII—XV. Kbh. 79.

III. Litteraturhistorie.

117. **Bang. Hrm.** Realisme og Realister. Portræstud. og Aforismer. Kbh. 79.
Chasles. Philar. La France, l'Espagne et l'Italie au XVIIe sc. Paris 77.
118. Aarsberetn. o. . . fra d. st. kgl. Bibl. Bnd. 3, Hft. 4. Kbh. 79. — *m.*
 Årskatalog för svenska Bohndl. 1878. Stockh. 79.
Bell. George, and Sons. A compl. catalogue af books. To which is appended a sep. list of the vol. included in Bohns libraries. Lond. 79. — *g. fra Boghndlr. N. Christensen.*
 Bogfortegnelse. Dansk o. s. v. Aarg. 29, 1—10, 1879; 30, 1, 1880. Kbh.
 Boghandlertidende. Nord. o. s. v. Aarg. 13, 1878—79, 51—55; 14, 1879—80, 1—51. Kbh.
 Boklexikon. Svenskt. Åren 1830—65. Utarb. af Hj. Linnstrøm. 21—24; 27; 28. Stockh.
 Uebersicht. Monatl., der bedeutend. Erschein. des deutsch. Buchhndls. Leipz. Hunderstund & Pries. 1880, 1; 3—5. — *g. fra Boghndlr. N. Christensen.*

- (118) Verzeichniz der Bücher o. s. v. 1879, 1
2. — *g. fra Boghdlr. N. Christensen.*
119. Fortgnls. ov. . . . Bogsaml. tilhør. Boerne efte
Dr. phil. G. Rode m. fl., som sælges. — *g.
fra Boghdlr. Lyngø.*
- 121 a **Bajer. Frdr.** Nordens politiske Digtning 1788
—1804. Kbh. 78.
Storm. Gustav. Sagnkredsene om Karl den store
og Didrik af Bern hos de nordiske Folk
Et Bidrag til Middelalderens litterære Hist
Kristiania 74.
- 121 b **Bajer. Frdr.** Klara-Rafael-Fejden. Kbh. 79
Borchsenius. O. Fra Fyrrerne. Litterære Skizzer
2. Rkk. Kbh. 80.
Brandes. G. Danske Digtere. Charakterbilleder
Kbh. 77.
Ipsen. Alfr. Det social-litr. Nyaarsslag. Kbh. 80
Nyerup. Rasm. Lëndorphiana ell. Bidrag til
den danske Litterærhistorie uddragne af B
W. Lëndorphs efterladte Samlinger. Dl. 1
Kbh. 1791. (*Paa Ryggen staar Dl 1—2.*)
Ploug. C. Det literære „Venstre“. Angreb og
Forsvar. (Særtryk af „Fædrel.“. — Kbh. 80
Stolpe. P. M. Dagspressen i Danm. . . . ind-
til Midt. af det att. Aarh. Bnd. 2. Kbh. 79
131. Centralblatt. Ltr. o. s. v. Hrsg. v. Zarncke
1879, 21—52; 80, 1—22. Leipz.

IV. Nationallitteratur.

133. **Anna Komnenas** Alexiade. Ovr. fra græsk og
forsynet med hist. indldn. og anm. af O. A.
Hovgård. Hft. 1—2. Kbh. 79—80.
Archimedes.
Hejberg. J. L. Qvæst. Archimedæ. Inest
de arenæ numero libell. Haun. 79. — *m.*

(133) **Herodotus.** History of — . A new engl. vers. ed. with cop. notes and append. cett. By George Rawlinson. Assist. by major-gnrl. Sr. Hnr. Rawlinson and Sr. J. G. Wilkinson. Vol. 1—4. Lond. 75.

Homers Πιας . . . . erkl. v. Ameis. Bearb. v. C. Hentze. Bnd. 1, Hft. 3—4; 2, 1. Lpz. 75—78.

— — — — . Anhang. Von C. Hentze. Hft. 3—5. Lpz. 75—79.

— — . Erkl. v. H. Düntzer. Hft. 2—3. Pdrbrn. 78.

Philostratos.

Nielsen. Chr. L. Apollonios fra Tyana og Filostrats Beskr. af hans Levn. — 104.

Platons Phædon. Für d. Schulgebr. erkl. v. M. Wohlrab (*Ogsaa und. Ttl.*: Pl.'s ausgew. Schr. Für d. Schlgbr. erkl. Th. 6.). Leipz. 70.

Platons Symposion erkl. v. Arn. Hug. (*Ogs. und. Ttl.* Pl.'s ausgew. Schr. Für d. Schlgbr. erkl. v. Chr. Cron u. Jul. Deuschle. Th. 5). Leipz. 76.

134. Sibyllinischen Weissagungen. Die, vollst. gesmlt., nach neuer. Handschr.-Vergleich. mit krit. Comment. u. metr. deutsch. Uebers. herausg. v. J. H. Friedlieb. Leipz. 52.

Ewald. Heinr. Abhandl. üb. Entstehung, Inhalt u Werth der sibyll. Büche. Gött. 58.

136. **Ammianus Marcellinus.** Ovr. af V. Ullmann. Hft. 6. — 116: Kildeskr.

Cornelius Nepos.

Listov. Chr. Vitæ Themistocli, Aristidis, Epaminondæ eft. Corn. Nep. Prg. Nykbnng. 79.

(136) **Lucanus.**

Friesen. C. von. De vita et scriptis M.
Annæi Lucani. Prg. Stckh. gymn. 79.

Plauti. T. Macci, comoed. Rec. et enarr. J. L.
Ussing III, 2. Havn. 80.

Sallusti. Crispi. C. Catilina et Jugurtha. Iterum
ed. et præf. E. F. Bojesen Haun. 52. (2 *Aftr.*)

— — **G.** libri de Cat. conivratione et
de bell. Iug. Acced. orat. et epist. ex hist.
excerptæ Ed. Rud. Dietsch. Ed. 4 emend.
Lipz. 74.

— — **C.** Jugurtha, til Skolebr. bearb.
af O. Fibiger. Kbh. 54.

139. **Brun. Joh. Nord.** Samling af mindre Digte.
Kbh. 1791.

Drachmann. Holger. Ungdom i Digt og Sang.
Kbh. 79.

Holberg. Ludv.

Paludan. J. Om Holbergs Niels Klim m.
særl. H. t. tidligere Satirer i Form af Rei-
ser. Kbh. 78.

Ipsen. Alfr. Det social-literære Nyaarsslag.
— 121.

140. **Balle. Nic. Ed.** Til Medborgere. — 317.

Fèveile. Tale ved Latin- og Realskolen paa
Værnedamsvejens 25 Aars Jubileum. Prg. 79.

Krebs. Tale ved Indvielsen af den ny Skole-
bygning. Prg. Kbh. Krebs Sk. 79.

Schneekloth. Tale ved Latin- og Realskolen
paa Værnedamsvejens 25 Aars Jubelfst. Pg. 79.

Steen. Ad. Tale ved Latin- og Realskolen paa
Værnedamsvejens 25 Aars Jubelfest. Prg. 79.

141. Sange ved Latin- og Realskolen paa Værne-
damsvejens 25 Aars Jubelfest. Prg. 79.

- (141) **Sørensen. A.** Sange ved Indvielsen af den ny Skolebygning for Krebs's Skole. Prg. 79.
144. **Bjørnson. Bjørnstj.** Kaptejn Mansana. En Fortælling fra Italien. Kbh. 79.
- — . Det ny system. Skuesp. i fem handl. Kbh. 79.
- — . Leonarda. Skuesp. i fire handl. Kbh. 79.
- Ibsen. Hnr.** Et Dukkehjem. Skuespil i tre Akter. Kbh. 79.
145. **Bødtker. J. Elster.** Ved Ovrir. O. L. Boyes Baare. Prg. Krstnsund. 78.
146. **Skjoldborg. J.** Ved Ovrir. O. L. Boyes Baare. Prg. Krstnsund. 78.
147. **Saga.** Jómsvikinga, samt Jómsvikinga drápa utg. af Carl af Petersens. Lund. 79.
- Saga.** Sturlunga — 63.
149. **Lenngren. Ann. Maria.** Saml. skaldeförsök. 9. uppl. Stockh. 76.
- Leopold. C. G.** Poetiska arbeten. Dl. 1—2. Stockh. 73.
- Nicander. Krl. Aug.** Saml. diktor. 4. uppl. Dl. 1—2. Stockh. 77.
- Rydberg V.** Den siste Athenaren. 3. uppl. Dl. 1—2. Stockh. 76.
- — . Fribytaren på Østersjön. 3. uppl. Gefle. 77.
- — . Romerska sägner om apostl. Paulus och Petrus. Stockh. 74.
- — . Singoalla. En fantasi. 3. uppl. Gtbrg. 76.
- Stagnelius. Er. Joh.** Saml. skrifter. Utg. af C. Eichhorn. Dl. 1—2. Stockh. 68.
150. **Siljerström. P. A.** Tal ved nya elementarskolans i Stockh. femtioårs minnefest. Prg. Stockh. 78.

151. **Staaft. A. V.** Vid nya elementarskolans femti årsfest. Prg. Stockh. 78.
- 164 a. Komedier. Spanske. Ovr. af A. Richter Kbh. 78.
- 164 b. **Ruiz de Alarcon y Mendoza Don Juan.** Der mistænkelige Sandhed. Kmd. i 3 Akter Ovr. af A. Richter. Med en indled. Artike om Forf. Kbh. 79.
166. **Schiller.** Wallensteins Lager. Ovr. af Th Hansen. Prg. Sorø 79.
170. Veda.
Brandes. Edv. Ushas og Ushashymnerne i Rigveda. En mytologisk Monografi. Kbh. 79. — *m.*

V. Sprogvidenskab (med Filologi).

178. **Madvig. J. N.** Græsk Ordføjningslære, især for den attiske Sprogform. 2. Udg. Kbh 57.
184. **Listov. Chr.** Vitæ Themistocli, Aristidis, Epaminondæ efter Cornelius Nepos. Prg. Nykbnng. 79.
187. Udsigt. Kort, ov. d. philol.-hist. Samfunds Virksomhed 1874—76, 76—78. o. s. v. — *m.*
188. Tidsskr. Nord. for Philol. Bnd. 4, Hft. 2—4. Kbh. 79—80.
190. Forhandlinger om en Forandring i Retskrivningen. Prg. Krstnia. Aars og V. 78.
191. **Arlaud. Osc.** Bevingede Ord. De i det danske Tale- og Skriftsprog hyppigst anvendte Citater. Kbh. 79.
- Grundtvig. Sv.** Dansk Haandordb. med den af Kultusmstr. anbefal. Retskr. 2. meget forøg. Udg. Kbh. 80.
197. **Thorkelsson. Jón.** En Ordfortegnelse 'A-bónarmadr. (*uden eget Titellbl.*). Prg. Reykjav. 79.

202. **Storm. Joh.** Engelsk Filologi. Anvisn. til et vidensk. Stud. af det engelske Sprog. I. Det levende Sprog. Krstnia. 79.
203. **Websters** Complete dictionary of the english lang. Revis. and improv. by Chancey A. Goodrich and Noah Porter, assist. by C. A. F. Mahn of Berlin. Corrected reprint of 1864 ed. Lond. 77.
204. **Kragh. Joh.** Engelsk Læsebog for de lavere Mllmkl. Aalb. 79. — *frlgr.*
Lund. Joh. Engelske Stiløvelser. Odns. 79. — *f.*
 Reading Book. The illustrated London. Print. and publish. by W. S. Johnson. London, (*uden Aarstl.*)
Weber. T. Nøgle til „Prakt. Materialier i Engelsk.“ Kbh. 79. — *frf.*
205. **Brynildsen. J.** Kortf. fransk Gramm. til Skolebr. Krstnia. 79. — *frlgr.*
Jung. C. F. Fransk Gramm. — 208.
Lubarsch. E. O. Abriss der französ. Verslehre. Zum Gebr. an höheren Lehranst. Brln. 79.
207. **Giède. Chr.** Franske Stiløvelser til Brug for Skol.'s øverste Kl. Kbh. 79. — *frf.*
208. **Abrahams. A. og Osc. Arlaud.** Franske Læsestykker udg. til Brug for Mllmkl. Kbh. 78. — *f.*
Jung. C. F. Lærebog i Fransk. I, 2: Læseb. fr. Beg. og Mllmkl. II, 1: Gramm. til Brug for højere Real- og Pigesk. samt ved Privatunderv. 2. Udg. Kbh. 80. III. Læseb. for højere Kl. Kbh. 79. — *frlgr.*
216. **Jæger.** Enkelte Versregler til den tyske Gramm. Prg. Krstnsund. 78.

- 218 **Weber. T.** Prakt. Materialier og Gramm. til Indøvelse af det tyske Sprogs Form- og Ord-føjningslære. Kbh. 79. — *fff.*
219. **Egger. Alvis.** Deutsches Lehr- u. Lesebuch für höhere Lehranstalten. Th. 1—2, Bind. 1. 6. Aufl. Wien. 79.

VI. Æsthetik og Kunst. VII. Filosofi.

VIII. Theologi.

320. **Ussing. J. L.** Ledøje Kirke paa Sjælland og de tyske Dobbeltkapeller. Kbh. Univ. Festskr. philos. Fac. 79.
232. **Brendel. Fr.** Gesch. der Musik in Italien, Deutschl. u. Frankr. von den erst. christl. Zeiten bis auf die Gegenwart. 6. Aufl. Leipz. 78.
- Jastrau. L.** Sange til Skolebrug. Udsatte for 3 lige Stemmer. Odns. 79. — *f.*
234. **Naville. Ernest.** Den frie Tanke. Paa Dansk ved A. H. Villermé Larpent. Kbh. 80.
- Nielsen. R.** Philosophiske Grundproblemer. Kbh. Univ. Festskr. philos. Fac. 79. —
- Pingel. V.** Nogle Bladartikler om polit. og philos. Emner. — 317.
235. **Lindskog. E. G.** De cognitione theologica commentatio. Prg. Skara. 79.
241. Sibyllina oracula. — 134.
- Tertullian.**
Nielsen. Fr. Tertullians Ethik. Kbh. 79.
— *m.*
246. **Sthyr. H. V.** Lutheranerne i Frankrig i Aarene 1524—26. Kbh. Univ. Festskr. theol. Fac. 79.
247. **Daas. Ludv.** Norges Helgener. Chrstnia 79.
- Fenger. H. M.** Bidrag til Hans Egedes og den grønlandske Missions Hist. Kbh. 79. — *m.*

- (247) **Helveg. L.** Den danske Kirkes Hist. eft. Ref. 2. omarb. Udg. Dl. 2, Hft. 1—2. Kbh. 80.
- Koch. L.** Den danske kirkes hist. i årene 1801—17. 1—2. Kbh. 79—80.
248. **Dalsgård. J. N. L.** „Stenene råbe.“ Et indlæg imod nutidens vantro naturbetragtning. Kbh. 79.
249. Den danske Kirkes symbolske Bøger, ovs. og udg. i Anl. af den augsb. Conf.'s tredie Jubelfest af Jac. Chr. Lindberg. Kbh. 30.
- Lindberg. Jac. Chr.** Hist. Oplysninger om den danske Kirkes symbolske Bøger. Tredie Mindeskrift i Anl. af den augsb. Conf.'s Jubelfest. Kbh. 30.
- Madsen. P.** De Christnes aandelige Præstedømme. Kbh. 79. — *m.*
- Rothe. C.** Den kristne Kirkes tre alm. Trosbekjendelser og den Augsburgske Bekjendelse med en hist. Indledning. Kbh. 77.
252. Viborg Stifts Synodal-Act. 1879. — *frf.*
256. **Grundtvig. N. F. S.** Salmer og aandelige Sange. Dl. 5. (*Ogsaa under Titel: Efterslæt af Grundtvigs Salmesang*). Hft. 1—2. Kbh. 80.
257. Samlinger. Kirkehist. o. s. v. Rkk. 3, Bnd. 2, Hft. 4—5. Kbh. 79 og 80.

IX. Opdragelse og Undervisning.

259. Ungdom. Vor. Tidskr. o. s. v. 1879, 2—6; 1880, 1—2. Kbh.
260. **Anderson. Fr.** Om gränserna för skolans verksamhet. Prg. Halmst. 79.
- Nielsen. Fr.** Den konfessionsløse Skole. Nogle Bemærkninger om Dr. Siesbyes Foredrag i pædagog. Foreng. Kbh. 80.

261. **Forchhammer. Joh.** Nogle Skolespørgsmaal. Prg. Hrlfshlm. 79.
- Pingel. V.** Fortsatte Betragtninger over den lærde Skole. Kbh. 79.
- Rosing. M.** Dr. Pingel og den lærde Skole. Sorø 79.
- Siesby. O.** Om Lærernes Forhold til Religionsunderv. i de højere Skoler. Kbh. 80.
264. Skrivelse og Erklæringer om Religionsundervisningen i de norske Skoler. Prg. Brgn.; Drmn.; Hamar.; Krstnia.: Aars; Gjertsen; Krstnsund. 78.
266. **Voss. V.** Matematiken i Middelskolerne og Gymn. Prg. Aalsnd. 78.
268. (**Aars. J. ?**) Nogle vink om fremgangsmaaden ved underv. i fremd. sprog. Prg. Krstnia. Aars og V. 78.
269. **Aubert. Vlh.** Haandsarbejde i Skolen. Kristiania 80.
- Haandbog for Skytteforeningerne. Udg. af Ovrbest. fr. de dansk. Skfrengr. Dl. 1: Alm. Bestnlr., Skydning m. m. Kbh. 79. — *m.*
- Haandb. i Roning. Udg. af Kbh.'s Gymnastikforening. 2. Opl. Kbh. 80. — *g.*
- Högstadius. J. O.** Underv. i teckning (i Belgien). I reseberätt. Prg. Umeå. 79.
- Lawn-Tennis. Efter det Engelske ved V. H. Udg. af Kbh.'s Gymnastikforening. Kbh. 80. — *g.*
270. **Dubb. P. J. C.** Till Kngl. Ecklesiastik-Departementet (*pædag. Rejse til Berlin, Paris og Schweitz*). Prg. Lund Ktdrlsk. 79.
- Högstadius. J. O.** Reseberättelse (*Belgien*). Prg. Umeå 79.

- 70) **Modin. J. E.** Reseberättelse (*Brüssel, Paris, Genève*). Prg. Wstrås. 79.
- Steen. Ad.** Sveriges højere Skoler. En Rejseberetning. Kbh. 80.
71. **Linde. A. C. P.** Meddelelser ang. de lrd. Sk. med dertil hørende Realunderv. i Kongeriget Danmark for Aarene 1857—78. Hft. 1. Kbh. 79; Hft. 3 af **A. F. Asmussen**. Kbh. 79. — *m.* (2 Aftryk).
72. *Indbdlsskr. fra Undrvsngsanst. i Danmark:* Aalborg, Aarhus, Fredericia, Frederiksborg, Helsingør, Herlufsholm, Horsens, Kbh. (Brgrd. i Kbh., — paa Krstnsh., Hadrslv. Lr., Krebs, Lyceum, Mariboe, Mtrpltnsk., Unv. Rfrm. [78], Kngn.'s Fødselsfst., Festskr. udg. i Anl. af Fireh.-Aarsfst. Juni 1879 af det theol., rets- og statsvidnsk., lægevdnsk., philos. og math.-naturvidensk. Fac. [5 Bind], Festberetning [af Edv. Holm.], Vrndmsv., v. West.), Kolding, Nykbg., Odense, Randers, Reykjavik, Ribe, Roskilde, Rønne, Slagelse, Sorø, Thisted, Viborg, Vordingborg — *ellers alle 79 — alle m.*
- Herlufsholm:* **Forchhammer. Joh.** Vejledning til Møntsamlingen. Prg. 79.
- Kjøbh.* **Krebs's Skl.** Den nye Skolebygning Indvielse. Prg. 79.
- *Lyceum.* Fortgn. ov. Sk.'s fysiske og kemiske Samlinger. Prg. 79.
- *Unv.* Forelæsn. og Øvelser. Foraar og Efteraar 79. — *m.*
- — Fortgn. ov. de Stud., der have tilendebragt Afgsex. 1879. Kbh. 79. — *m.*

- (272) *Kjøbh. Univ.* Levnedbeskrivelse af de ved Firehundredaarsfesten promov. Dokt. og Licent., meddelte af dem selv. Kbh. 79 — *m.*
- — **Goos. C.** Aarbog o. s. v. for 1877—78. Kbh. 79. — *m.*
- — — Aarbog — — 1869—71. Hft. 2. Kbh. 79. — *m.*
- — **Jacobsen. J. C.** og **Tyge Rothe** Beskr. af Væxthusene i Univ.'s botan. Have med Oplysninger om Havens Anlæg og Ordning i 1871—74. Udarbejdet i Anl. af Univ.'s Firehundredaars Jubelfest i Jun 1879. Kbh. 79. — *m.*
- — **Matzen. Hng.** Kjøbenhavns Universitets Retshistorie 1479—1879. Efter Konsistoriums Opfordring udarb. Dl. 1—2. Kbh. 79. — *m.*
- — **Rørdam. Hlgr.** Fra Universitetets Fortid. Kbh. 79.
- Roskilde:* Tillæg til Fortegn. ov. Bibl., omfatt. Tilvæksten til 1876. Hft. 3. (*slut.*) Prg. 78.
- Sorø:* **Asmussen. A. F.** Meddlsr. om Sorø Acad. 1857—78 udg. eft. Foranstaltning af Mnstr. for Krk.- og Undrvsnsgsvæsent. Kbh. 80. — 2 *Aftr.* — *m.*
274. *Indbdlskr. fra Undrvsnsgsanst. i Norge:* Aalesund, Arendal, Bergen Kthdrslskl., — Tank, Drammen, Hamar, Krstnia: Aars og Voss — Gjertsen, — Kthdrslskl., Krstnssand, Krstnsund, Laurvik, Molde, Skien, Stavanger, Throndhj. Kathedralskole, — borgrl. Rlsk., Tromsø — *alle for 78 — alle m.*
- Arendal:* Katalog over Skolens Bogsamling. Prg. 78.

Kristiania Kathedralsk.: Fortgnls. ov. Skolens Samlinger. Prg. 78.

Kristiansund: Den endelige Afgjørelse om Skolens Ordning oven over Middelsk. Prg. 78.

Trondhjem Kathedralsk.: Katalog ov. Skolens Bibliothek. Prg. 78.

275. *Indbdlskr. fra Undrøvsngsanst. i Sverige:* Falun, Gefle, Gøtebrg. hgr. Elmntl., — Realgymn., Halmst., Hlsngbrg., Hrnösnd., Hudksvl., Jönköping, Kalmar, Karlskrn., Karlstad, Krstnstad., Linkpng., Luleå, Lund Kthdrisk., — priv. elemntrsk., Malmö, Norrkpng., Nykpng., Skara, Stockholm Atheneum, — Beskov, — Gymn., — nya elmntrsk., Strengnäs, Umeå, Upsala, Wenrsbrg., Wstrvk., Wstrås, Wexjö, Wisby, Örebro, Østersund. — *alle for 1879* — *alle m.*

Kristianstad: **Ahlén. Abrhm.** Läroverkets hist. museum. Prg. 79.

Nyköping: **Schotte. G. V.** Bidrag till N. Elementrlrvrks. hist. I. Donationer. Prg. 79.

Örebro: **Gellerstedt. N. K. W.** Förteckn. öfv. Ö. lrvrks myntsamling. I. Sverige, Norge och Danmark. Prg. 79.

X. Matematik. XI. Naturvidenskab.

279. *Tidsskr. for Mathem. o. s. v. Rkk. 4, Aarg. 3,* Hft. 3—6; 4, 1—2. Kbh. 79, 80.

280. **Gram. J. P.** Om Rækkeudviklinger bestemte ved de mindste Kvadr.'s Meth. Kbh. 79. — *m.*

Møller. C F. C. Arithm. Opgaver. Et Udvalg af Dr. Bardeys Method. geordn. Aufgabensml. Kbh. 79. — *frlgr.*

282. **Meier. N. N.** Prakt. Regnebog. Dl. 1. (For de lavr. Kl.). Kbh. 78. — *frlgr.*
Faciter og en Del Oplysninger. Kbh. 79.
— *frlgr.*
285. **Getz. K.** Geometr. konstruktionsbog med opgaver. Hft. 1. Krstnia. — *frlgr.*
287. **Steen. A.** Den elast. Kurve og dens Anvendelse i Bøjningstheorien. Kbh. Univ. Festskr. math.-naturv. Fac. 79.
- Zeuthen. H. G.** Om Flader af fjerde Orden med Dobbeltkeglesnit. Kbh. Univ. Festskr. mth.-naturv. Fac. 79.
- Panum. P. L.** Vort medicinske Fakultets Oprindelse og Barndom. Et Bidrag til Kundskab om Lægevidenskabens og Naturvidenskabernes Udvikling i Danmark. Kbh. Univ. Festskr. lægev. Fac. 79.
- Paulsen. A. F. W.** Hist. Fremstilling af de vigtigste Undersøgelser over Straalevarmen. Prg. Kbh. Mtr. 79.
291. Tdsskr. fr. pplr. Fremst. af Naturvdsnk. o. s. v. 1879, 3—6; 80, 1—2. Kbh.
292. Tdsskr. fr. Physik og Chemi o. s. v. Aarg. 18, 4—12; Rkk. II, 1, 1. 79; 80.
294. **Johannesen. Ole.** Om legemernes masse og dens indflydelse paa bevægelsen. Prg. Krstnia. Aars og. V. 78.
298. **Jørgensen. S. M.** Om en ny Række Chromamoniakforbindelser. Kbh. Univ. Festkr. mt.-naturv. Fac. 79.
- Thomsen. J.** Thermochemiske Undersøgelser om Qvælstoffets Ilt og Syrer. Kbh. Univ. Festskr. mt.-nat. Fac. 79.
299. **Thiele. T. N.** Castor. Calcul du mouvement

- (299) relatif et critique des observations de cette étoile double. Kbh. Univ. Festskr. mt.-nat. Fac. 79.
303. Archiv für Naturgesch. v. Troschel. Jahr. 44, (1878), 5; 45 (79) 2—5. 46 (80) 1—2. Berlin. Tidsskr. Naturhist. o. s. v. af Schjødte. Rkk. 3, Bnd. 11, 3; 12, 1—2. Kbh. 79; 80.
305. **Hansen. E. Chr.** Organismer i Øl og Ølurt. Botan. Undersøgelser. Kbh. 79. — *m.*
306. **Bronn. H. G.** Die Klassen und Ordnungen des Thierreichs. V, 28—29; VI, 3, 2—9; 5, 23—25. Leipz. u. Heidelb. 79—80.
- Buntzen. Joh. E.** Om Ernæringens og Blodtabets Indflydelse paa Blodet. Experimentalphysiol. Undersøgelse. Kbh. 79. — *m.*
- Friis. G.** Fiskeøjlet. Et Bidrag til den sammenlign. Anatomi. Kbh. 79. — *m.*
- Iverus. J. Edv. D: son.** Sveriges Vespertilionidæ och Soricidæ. Cranilogiska studier. Prg. Linkpng. 79.
307. **Detlevsen. J. G.** Grundtræk af Menneskets Histologi, med Bemærkn. om Forholdene hos Hvirveldyrene. En Fremstilling af Læren om Legemets elementære Bygning. Kbh. 79.
308. **Bloch. Oscar.** Om nogle Former af akut suppurativ Betændelse i de lange Rørknogler hos unge Individuer (acut infectiøs Osteo-Lymphangitis). Kbh. 79. — *m.*
- Bokkenheuser. V.** Om Salicylsyrens Indvirkning paa den akute Ledderhevmatisme, en klinisk Undersøgelse. Kbh. 78. — *m.*
- Friedenreich. A.** Bidrag til den nosologiske Opfattelse af Athetosen og de dermed beslægtede Krampeformer. Kbh. 79. — *m.*

- (308) **Goldschmidt. A.** Om nogle acute Infectionssygdommes Hyppighed under Svangerskabet og Indflydelse paa dette. Kbh. 79. — *m.*
- Gædeken. C. G.** Tilfælde af hysterisk Lidelse i Barnealderen. Kbh. Univ. Festskr. lægev. Fac. 79.
- Ingerslev. E.** Bidrag til Eklampsiens Aetiologi, Prognose og Behandling. Kbh. 79. — *m.*
- Levy. Fritz.** Om nervøse Exsudater i Pleurahulen og disses operative Behandling. Kbh. 79. — *m.*
- Mygge. Jhns.** Om Ægteskaber mellem Blodsbeslægtede med spec. Hns. til deres Betydning for Døvstumhedens Aetiologi. Kbh. 79. — *m.*
- Paulli. Richard.** Studier over Urethrotomia interna. Kbh. 79. — *m.*
- Reisz. E.** Empyemet som Udgang af Pleuropneumoni. Kbh. Univ. Festskr. lægev. Fac. 79.
- Stadfelt. A. S. N.** Fødslen ved Bækkenets Svulster, med særligt Hensyn til Anvendelsen af Laparo-Hysterotomien, Laparo-Elytrotomien og Hysterektomien. Kbh. Univ. Festskr. lægev. Fac. 79.
- With. C. E.** Peritonitis appendicularis eller den ved Ulceration og Perforation af appendix ileo-coecalis frembragte Peritonitis. Kbh. Univ. Festskr. lægev. Fac. 79.

XII. Samfundsvidenskaber.

310. **Lassen. Jul.** Om Betingelserne for Forsøgets Strafbarhed. Kbh. 79. — *m.*
311. Love og Exped. vedk. Kirke- og Skolevæsen o. s. v. Ny Række. 1878. Kbh. 79. — *m.*

- (311) Lovtidende o. s. v. 1879, 24—54 med Tillæg 2—6; 1880, 1—22 med Tillæg 1. Kbh. Ministerialtidende 1879 A 19—52, B 19—52; 1880 A 1—18, B 1—19. Kbh.
312. **Aagesen. A.** Om Singulærsukcession i Formue-rettigheder inter vivos med særligt Hensyn til dansk Ret. Kbh. Univ. Festskr. rets- og statsv. Fac. 79.
- Ancher. P. Kfd.** En dansk Lov-Historie fra Kong Harald Blaatands Tid til Kong Christian den Femtes. Dl. 1—2. Kbh. 1769—76.
- Goos. C.** Strafferetsplejens almindelige Grund-sætninger. Indledning til en Forelæsning over den danske Straffeprocess. Prg. Kbh. Univ. Rformffst. 78.
314. Grágás efter det arnæmagn. Hndskr. N. 334 fol. Stadarhólsbok udg. af Kmsion. fr. d. armngn. Legat (V. Finsen). Kbh. 79. — *m.*
317. **Balle Nic. Ed.** Til samtlige Dannerigets Medborgere paa første Dag i Aaret 1814. — *g. fra Adj. Feddersen.*
- Pingel. V.** Nogle Bladartikler om polit. og filosof. Emner. Kbh. 80.
318. **Tidsskrift.** Hedeselskabets. Udg. af Hedeselsk. Red. af E. Dalgas og C. Holten. Nr. 1 Sptbr. 79; 1880, 1—4. Aarhus. — *g.*
-

B. Disciplenes Bogsamling

har i Aaret April 1879 til Marts 1880 haft følgende Indtægter:

fra 23 Medlemmer Bidrag for $\frac{1}{4}$ — $\frac{30}{9}$ 79	Kr. 23,00	Ø.
— 6 — — — $\frac{1}{4}$ — $\frac{30}{6}$ 79	— 3,00	—
— 3 — — — $\frac{15}{8}$ 79— $\frac{31}{3}$ 80 . .	— 3,75	—
— 29 — — — $\frac{1}{10}$ 79— $\frac{31}{3}$ 80 . .	— 29,00	—
— Salg af 3 Fortegnelser	— 1,05	—
— fundet i Skolestuerne	— 0,11	—
— et Sømmenskud mellem Lærerne til en telegrafisk Hilsen, Overskud	— 0,30	—
— Skoleballet i December 1879 Overskud . . .	— 12,87	—
	i alt Kr. 73,08 Ø.	

og i samme Tidsrum udgivet

til Dækning af Gjæld fra forrige Regnskabsaar	Kr. 0,82	Ø.
— Indkjøb af nye Bøger	— 57,20	—
og til Indbinding	— 14,15	—
	i alt Kr. 72,17 Ø.	

saa at den d. 31. Marts 1880 havde i Behold . . Kr. 0,91 Ø.

Fra d. 29. Maj 1879, da Listen i det sidst udsendte Indbydelsesskrift sluttedes, indtil 4de Juni d. A. har Tilvæksten været følgende:

1.

Børneblad. Nord. illustr. Red af Chr. Bredsdorff.
Kbh. 79. — *Gave fra Red.*

2.

Fra alle Lande o. s. v. 1879, 5—12; 80, 1—5. Kbh.
Smaastykker (til Folkelæsning) o. s. v. Bnd. 10.
3—4. Kbh. 79.

3.

Bagger. C. Smaadigte. Kbh. 34. — *G. fra G. Mynster.*
Drachmann. Holger. Lars Kruse. En Skildr. fra Virkelighedens og — Sandets Regioner. Kbh. 79.

Etlar. Carit. Smaafolk. Historie. Kbh. 79.

Hancke. N. Skizzer. Ny Samling. Aalb. 80.

(3)

Hansen. Holm. Vikingeblood. En Nutidssaga. Kbh. 79.

- Hauch. C.** Bajazet og Tiberius. To Sørgespil. 2. Udg. Kbh. 52. — *G. fra G. Mynster.*
- Lange. Thomas.** Nyt Liv. En Fortælling. Kbh. 79.
- Lie. Jonas.** Adam Schrader. Fortælling. Kbh. 79.
- Malling. Vilh.** Dagny. Et Livsbillede i dram. Form. Kbh. 80.
- Rosing. M.** En Romantiker. Fortælling Kbh. 90.
- Schandorph. L.** Unge Dage. Fortælling paa Vers. Kbh. 79.
- Thoresen. M.** Herluf Nordal. En Fortæll. fra det forrige Aarh. Kbh. 79.
- (**Topsøe. V. C. S.**) Fra Studiebogen. Af Forf. til „Jason med det gyldne Skind“ og „Nutidsbilleder“. Kbh. 79.
- Wexelsen. Marie.** Vesle-Kari eller de Forældrelose. Fortælling. Ledsaget med et Forord af W. A. Wexels. 2. Opl. Krstnia. 79.

4.

- Bredsdorff. Chr.** 20 Smaatræk af Dyrenes Liv. Kbh. *G. fra. Udg.*
- Bruun. Camillo.** Gjennem hundrede Aar. Smaa Tids- og Charakterbilleder i biogr. Ramme. Kbh. 79.
- Holck. Bertrand.** Hinsides Verdenshavet. En dansk Sømands Erindringer fra et 25-aarigt Ophold i Nordamerika, China og Sydamerika. Kbh. 79.

5.

- Franzos. Karl. Emil.** Fra Halvasien. Noveller og Skizzer. Paa Dansk ved Anna Winkel Horn. Dl. 1—2. Kbh. 79.

6.

- Verne. Jules.** Fra det nordligste Amerika. Ovsr. efter Orig's 11. Udg. Dl. 1—2. Kbh. 80.
-

C. Den naturhistoriske Samling

er bleven forøget ved Gave af

en Høg med dens Unge, fra Discipel Jhns. Bruun.

D. Af Undervisningsredskaber

enhørende under Inventariet er i Aar fra Ministeriet eller paa Foranledning af dette tilstillet Skolen

et Sæt af nogle af Gymnastiklærer Johansen opfundne Svømmeredskaber, bestaaende af en Maskine til Brug ved Indøvelse paa fast Grund af Svømmebevægelserne samt 8 Svømmebelter af 3 forskjellige Størrelser, dels med, dels uden Reb og en Ingeniørkarabin af Model 1867 med Tilbehør til Brug ved Skydeøvelserne.

Desuden er anskaffet et Væggekort over England: Edw. Stanford's stereographical map of the british isles constructed to shew the correct relation of their physical features. London 1877.

VII. Regnskabsvæsen.

I Regnskabsaaaret fra 1. April 1879 til 31. Marts 1880 har Skolens (faste) aarlige Indtægter været:

fra bortarvefæstede el. bortlejede	
Jorder o. l. samt Tiender . .	Kr. 23,084. 60 Ø.
— Kirker og Præstekald	— 26. 00 —
— Renter af Skolens, Stipendiefondens og Nissens Legats	
Kapitaler	— 5,914. 66 —
— Skolepenge	— 6,737. 00 —
— Læsø	— 1,431. 61 —
— ubestemte Indtægter	— 6. 00 —
	<hr/>
	tilsammen Kr. 37,199. 87 Ø.

hvorimod de (**faste**) **aarlige Udgifter** har været

Til Lønninger	Kr. 24,204. 60	Ø.
— Timeundervisning	— 1,113. 51	—
— Pensioner	— 562. 16	—
— Bogsamlngn. og videnskabeligt Apparat	— 940. 00	—
— Bygningers Vedligeholdelse . .	— 697. 80	—
— Bygngrs. Hovedstandsættelser	— 274. 75	—
— Leje af Svømmebroen	— 50. 00	—
— Inventariets Vedligeholdelse .	— 435. 85	—
— Skolens Plantehave	— 58. 58	—
— Brændsel og Belysning	— 986. 27	—
— Skatter og Afgifter	— 1,845. 30	—
— Regnskabsførelse	— 781. 82	—
— Testamentarisk Forpligtelse . .	— 320. 00	—
— forskjellige Udgifter	— 1,030. 09	—
— Skydeøvelser	— 187. 01	—
— Skolepenge Bidrag fra Sti- pendiefonden	— 287. 00	—

tilsammen Kr. 33,774. 74 Ø.

hvorved der fremkommer en

Merindtægt af . . . . . Kr. 3,425. 13 Ø.

Til Understøttelse af Disciple er
udbetalt af Stipendiefondens

Renter og Oplag	— 767. 00	—
og af Nissens Legats Renter og Oplag	— 1,671. 46	—

hvorved Merindtægten forringes til Kr. 986. 67 Ø.

Desuden er ført til Indtægt:

fra forrige Aar Beholdning	— 2,919. 35	—
og fra Lærere Afdrag paa Laan eller Forskud	— 285. 96	—
samt ved Indbetaling og Gjenud- sættelse af Kapitaler	— 386. 60	—

tilsammen Kr. 4,578. 58 Ø.

og til Udgift efter Decision af forrige Regnskab	Kr.	20. 18 0
saa at Overskudet beløber sig til	Kr.	4,558. 40 0
hvoraf Skolen til den alm. Skolefond har afgivet ved Aarets Ende —		480. 00 —
I Kassen fandtes altsaa en Beholdning af	Kr.	4,078. 40 0

VIII. Bygninger og Løsøre.

Halvdelen af Taget over Gymnastikhuset var lagt med en ejendommelig Slags Tagsten, som ikke mere kunde faas, saa at det ikke kunde istandsættes eller holdes ved lige; det er blevet lagt om med Nutids Tagsten. I Rektorlejligheden er der lagt et nyt Gulv i et Loftsrum. Ellers er der i Regnskabsaaet 1879—80 ikke udført noget mere omfattende Arbejde af hidhørende Art.

IX. Fra Brevbindene og Kopibogen.

A. Ministerielle Meddelelser m. v.

1. Angaaende **Fordringerne til Afgangsprøven Latin og Græsk** fik Rektoratet Anledning til at indgaa til Ministeriet med et Spørgsmaal, om hvor vidt Bestemmelsen i den kgl. Anordning af 5. Avg. 1871 § 5 b N. 1 og 2 maatte komme til Anvendelse paa to Disciple, af hvilke den ene, efter ved Thisted Realskole at have betaet Afgangsprøven af højere

rad, her var bleven optagen i 5. Kl., og den anden Aaret 1874 her ved Skolen havde gennemgaaet 4. Kl.'s Aarsprøve i mathem.-naturv. Retning, men nu 1879 igjen var indtraadt i Skolen og bleven optagen i 5. Kl. Under 21. November f. A. svarede Ministeriet, som følger:

I Svar paa Hr. Rektorens Forespørgsel i Skr. af 2. d. skal Ministeriet efter Brevvexling med Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler herved tilbagekomme, at den privatundervisning, hvortil Anordningen af 5. Avg. 1871 § 5 1 og 2 sigter, er den, der forbereder til Afgangsexamen, og at Bestemmelsen sammesteds ikke kan vedkomme dem, der til denne Prøve ere underviste i Viborg Kathedralskole og ved Optagelsesprøven til denne allerede ere overhørte i et paagjældende Pensum i Latin og Græsk.

Vedrørende **Lønningsvæsenet** m. v. har Ministeriet

2. meddelt en Skrivelse af 5. Marts 1879 til Forstanderskabet for Nykjøbing Kathedralskole, der lyder, som følger:

Foranlediget ved den i Hr. Professorens Skrivelse af den Januar d. A. rejste Tvivl om, hvorvidt den i Cirkulære af 25de Januar 1850 indeholdte Bestemmelse, „at Betalingen for de faste Læreres Extratimer falder bort, naar Læreren saa lang Tid hindres i at give Extratimerne, at Vikarieingen for ham medfører Udgift for Skolen“, maa anses bortaldet ved de i Cirkulære af 21de Avgust 1855 givne almindelige Regler om Extratimebetaling, undlader Ministeriet ikke Forbindelse med sin Skrivelse af 14de Januar d. A. at meddele, at den ommeldte Bestemmelse vedblivende staar ved Kyldighed og saaledes fremtidig ogsaa bliver at tage til Følge.

3. og under 3. Januar d. A. paa givne Anledning meddelt:

„at man, skjønt der tidligere har været fulgt et andet Princip, allerede fra Begyndelsen af forrige Aar har maattet anse det for uforeneligt med Bestemmelsen i Lov af 30. Juni 1850 § 3 længere at tilstaa Lønningsforskud, naar Lønningen er Forbindelse med det faste aarlige Tillæg til denne som Godtgørelse for det tidligere Sædomskrivningstillæg gaar ud over Lovens Maximum 2000 Kr.“

4. Angaaende **Ferievæsenet** tilstillede Ministeriet under 1. April 1879 Rektoratet en Runskrivelse af følgende Indhold:

Da Ministeriet paa dertil fra Rektor for Roeskil Kathedralskole given Foranledning har, i Anledning af Hans Majestæt Kongens Fødselsdag i Aar indtræffer Tirsdagen umiddelbart førend Paaskeferien Begyndelse, medde Tilladelse til, at han, af Hensyn til at et saa stort Antal Skolens Disciple ikke have deres Hjem i Roeskilde, giv Skolen fri Mandagen d. 7. April, imod at Undervisning begynder en Dag tidligere efter Paaskeferien, nemlig Tirsdagen d. 15. April, unnlader Ministeriet ikke herved at bemyndige Hr. Rektoren til, hvis De finder det hensigtsmæssigt, at benytte en lignende Tilladelse for Viborg Kathedralskole.

Vedkommende **Privatister** har Ministeriet

5. meddelt en Skrivelse af 27. Februar 1879 til Rektoratet for Nykjøbing Kathedralskole saalydende:

Foranlediget ved den i Hr. Professorens Skrivelse af 5te d. M. derom fremsatte Forespørgsel skal Ministeriet efter Brevvexling med Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler herved tilbagemelde, at man med Inspektionen maa være enig i, at den i Cirkulære af 7de Februar 1870 givne Bestemmelse om, at en Privatist, som har modtaget Undervisning af en eller flere af en lærd Skoles Lærere, ikke kan indstille sig som Privatist ved bemeldte Skole, ikke længer kan anses som gjældende, efterat der ved Lov af 1ste April 1871 § 10 er givet Privatister frit Valg med Hensyn til, ved hvilken Skole de ønske at indstille sig til Examen.

Hvad angaar det andet Spørgsmaal, om Privatister maa have at fremlægge Dimissionsvidnesbyrd fra en akademisk Borger, der i det sidste Aar har deltaget i deres Undervisning, da maa denne Bestemmelse betragtes som vedblivende at staa ved Magt.

6. og en anden Skr. af 16. Juni 1879 til Rektoratet for Odense Kathedralskole saalydende:

I Svar paa Deres Forespørgsel i Skrivelse af 10de d. M.

Gebyrs Erlæggelse af Privatister, som ønske at supplere deres tidligere Examen med Prøve i Latin mundtlig og skriftlig alene, skal Ministeriet herved tilbagebetale, at intet Gebyr bliver dem at afkræve.

7. under 22. Juli f. A. tilskrev Ministeriet

7. under 22. Juli f. A. Rektoratet, som følger:

Efter hvad Hr. Rektoren har indberettet og indstillet i Skrivelse af 14. d. M., bevilger Ministeriet herved, at Disciple i Viborg Kathedralskole Thomas Christian Møller, der i 1874 udtraadte af Skolen men nu atter er optagen, fritages for at betale Indskrivningspenge. Hvilket meldes Hr. Rektoren til fornøden Efterretning.

8. meddelt en Skrivelse af 13. Decbr. f. A. til Rektoratet i Rønne af følgende Indhold:

Foranlediget ved Hr. Rektorens Forespørgsel i Skrivelse af 6te Oktober d. A. angaaende Reglerne for Skolepenges opkrævning og Erlæggelse, skal Ministeriet herved tilbagebetale, at de saavel i Skrivelse af 30te September 1865 som i Skrivelse af 3die Juni 1873 givne Bestemmelser staa ved Magt.

Herefter ere Reglerne som følger:

I Januar, April og Oktober Kvartaler indkræves Skolepenge i Begyndelsen af Kvartalet for hele Kvartalet, men i alle andre Kvartaler i Begyndelsen af Kvartalet for 1½ Maaned og den 14de Avgust for 1½ Maaned.

Det i Skolekassen herefter indbetalte Beløb kan dog blive at tilbagebetale for den første Halvdel af Avgust Maaned:

1. for Disciple, der forlade Skolen efter at have bestaaet Afgangsexamen for studerende Disciple, 4de Klasses Hovedexamen, eller Realafgangsexamen enten af den højere eller den lavere Grad,
2. for Disciple, som udmeldes af Skolen i Løbet af Juli Kvartal uden at have besøgt Skolen længere end til Sommerferien Begyndelse.

Derimod finder ingen Tilbagebetaling Sted for den Discipel, som efter Hovedexamen umiddelbart gaar over fra en offentlig lærd Skole til en anden, medens Betalingen for den første Halvdel af Juli Kvartal selvfølgelig opkræves af og tilbagebetales til den Skole, i hvilken han er overflyttet.

Endnu bemærkes, at, naar Afgangsexamen for Studerende falder saaledes, at den er fuldendt inden Udgang af Juni Maaned, bliver (jfr. Skrivelse 29de Maj 1876) ingen Skolepenge at afkræve den paagjældende Discipel, som afgaaet fra Skolen, førend Opkrævningsterminen den 1ste Juli er indtraadt.

I Overensstemmelse hermed blive de enkelte Ministeriet forelagte Tilfælde at afgjøre for Regnskabsaaet 1879—80

9. samt en anden Skrivelse af 1. Septbr. A. til Rektoratet ved en anden af Landets Skole- saalydende:

Foranlediget af en derom fra en Rektor ved en af lærde Skoler modtagen Forespørgsel har Ministeriet for Kirk og Undervisningsvæsenet i Skrivelse af 1ste September d. s. svaret, at den i Ministeriets Rundskrivelse af 30te September 1865 givne Regel, at enhver Discipel, som i Løbet af Jul Kvartal udmeldes af Skolen, uden at have besøgt Skole længere end til Sommerferien's Begyndelse, kun betaler Skolepenge for Juli Maaned, uforandret staar ved Magt, men de Disciple, der efter Hovedexamen forlode Skolen, for umiddelbart at gaa over i en anden offentlig lær Skole, ville have at erlægge Skolepenge for hele Kvartale saaledes at Betalingen for den første Halvdel af Kvartale erlægges til den Skole, Discipelen forlader, og for den sidste Halvdel af Kvartalet til den Skole, hvori han optages.

Angaaende de offentlige **Understøttelsesmidler** har Ministeriet

10. under 14. Juni f. A. tilskrevet Rektoratet som følger:

„Efter hvad Hr. Rektoren har indberettet i Skrivelser af 9. dennes bevilger Ministeriet herved, at det for Discipelen Georg Mynster oplagte Stipendium til Beløb 4 Kr. helt kan udbetales ham af Skolens Kasse efter overstaaet Afgangsprøve. Hvilket meldes Dem til fornøden Efterretning.“

11. og under 11. Marts 1880 tilstillet Rektoratet en Skrivelse saa lydende:

Ved Forslaget til Finansloven for 1880—81, saaledes

om dette er vedtaget ved 3. Behandling i Folketinget, er aa det lærde Skolevæsens Budget bevilget, at der som xtraordinære Gratister kunne i samtlige Skoler optages indtil 12 Disciple, hvis Evner gjøre det ønskeligt, at de rholde Adgang til en højere Uddannelse, men hvis Forældres formuestilstand ellers vilde udelukke dem derfra; og efter t første Behandling af Finanslovforslaget nu har fundet sted i Landstinget, uden at der er gjort nogen Bemærkning mod de nævnte Gratistpladser, tør det forventes, at disse ville blive tilstaaede fra Finansaarets Begyndelse. I Regelen vil der for Fremtiden hensigtsmæssigst raades over disse Pladser ved Skoleaarets Begyndelse; men da Finanslovens Bevilling gjælder fra 1. April, skal Ministeriet anmode Hr. Rektoren om inden denne Maanedes Udgang at indkomme ned Forslag til Ministeriet, saafremt der blandt de i Skolen værende Disciple maatte findes nogen, som særlig maatte egne sig til allerede fra 1. April d. A. at opnaa en Begunstigelse som den her omhandlede. Ministeriet undlader derhos ikke strax at tilføje, at Indstilling om disse Gratistpladser for Fremtiden bliver at gjøre samtidig med det aarlige Beneficieforslag men i særlig Skrivelse.

For at Viborg Kathedralskole ogsaa kunde faa Del i det Gode, Ministerens Omhu saaledes havde hjulpet Skolerne til, henlede Rektoratet under 24. s. M. Ministeriets Opmærksomhed paa to Disciple af nederste og næstnederste Klasse som formentlig egnede til under de Forhold, hvorunder de omhandlede Fripladser denne Gang bleve at besætte, at komme i Betragtning ved Afgjørelsen om Besættelsen. Under 22. April tilbagemeldte Ministeriet, „at Disciple, hvis Evner af Skolen kun kunne karakteriseres som „almindelig“ gode, deres Flid som simpelthen tilfredsstillende, ikke kunne komme i Betragtning ved Bortgivelsen af de her omhandlede Gratistpladser.“ Da indstillede Rektoratet strax under 25. April en Discipel af 2. Klasse, hvis Fader var saaledes stillet, at han upaatvivlelig til Efteraaret vil faa fri Undervisning for sin Søn, saa fremt han ansøger derom, og hvis Evner kunde betegnes som „særdeles gode“ lige som hans Opførsel som „særdeles tilfredsstillende“. Under 5. Maj tilbagemeldte Ministeriet, „at man heller ikke kan tilstaa denne Discipel en saadan Begunstigelse, da Bevillingen ikke er givet med Mænd i saadanne Stillinger for Øje som den, den paagjæl-

dende Discipels Fader indtager.“ Faderen er Præst i et Landsogn. Da maatte ethvert Ønske opgives om for Tiden at skaffe Skolen Del i det her omhandlede Gode; de af dens Disciple der efter ovenstaaende Svar fra Ministeriet maa antages at kunne komme i Betragtning, have haft fri Undervisning i det mindste siden Stipendieaarets Begyndelse d. 1. Oktober f. A.

12. Skolens **Undervisning** vedkommende tilskrev Ministeriet under 15. September Rektoratet, som følger:

„Efter at flere af de lærde Skoler have modtaget til Brug ved **Riffelskydningsøvelser** en Ingeniørkarabin med Tilbehør af Model 1867“, og i det bemærkes, at Ministeriet efterhaanden agter at forsyne de andre Skoler med et lignende Vaaben, skal man herved melde til fornøden Efterretning og videre Foranstaltning, at der, da Ammunitionen passer saa vel til Bagladeriflerne som til Karabinerne, men Ladningerne ere af forskjellig Styrke, nøje maa paases, at de to Ammunitionssorter ikke forbyttes. I det man derhos vedlægger til Brug for Læreren ved Riffelskydningsøvelserne et Exemplar af „Haandbog for Skytteforeninger“ 1. Del, der under III og IV indeholder Forklaring om Skydevaabenets Bestanddele, Vedligeholdelse og Brug samt Bestemmelser for Skydning og tillige indeholder andre Regler, som formentlig med Fordel kunne anvendes til Vejledning for Læreren ved Skolernes Øvelser, tilføjer Ministeriet, at Ammunitionen lettest kan rekvireres ved den nærmeste Skytteforening.

13. og fremdeles under 22. September f. A. saaledes:

Da den i Undervisningsinspektionens Beretning om de i 1878 kontrollerede Prøver ved de lærde Skoler og højere Realskoler gjorde Bemærkning om, at der ved Afgangsexamen er nogen Tilbøjelighed til i Tysk at glide for let hen over Fordringerne i grammatisk Kundskab, ikke gjennemgaaende har baaret den tilsigtede Frugt, finder Ministeriet sig opfordret til at udtale, at Bestemmelsen i Anordning af 5te Avgust 1871 om, at Læsningen af vanskeligere Forfattere fortsættes i 5te og 6te Klasse, selvfølgelig forudsætter, at de til Forstaaelsen nødvendige grammatiske Kundskaber ere

ilstede, og at det derfor ved Undervisningen maa paases, at Disciplene ikke blot vedligeholde, hvad de i den Henseende have lært indtil Udgangen af fjerde Klasse, men ogsaa udvide det lærte med saa meget, som Læsningen af de vanskeligere Stykker giver Lejlighed til, og gjøre Rede for den fyldigere Tilegnelse under Examinationen til Afgangsexamen.

14. Formen for alle **Vidnesbyrd** vedkommende, naar Ministeriet under 4. November f. A. omsendt et Dirkulære af følgende Indhold:

I Anledning af et indtruffet Tilfælde vil Ministeriet herved have bestemt, at ethvert Vidnesbyrd om en ved Skolen aflagt Prøve skal forsynes ikke blot med Skolens Rektors eller Bestyrers Underskrift, men tillige med Skolens eller Bestyrerens Segl.

Hvilket meddeles til fornøden Efterretning og fremtidig Iagttagelse, forsaavidt som denne Regel ikke allerede maatte følges.

15. Vedkommende Fremgangsmaaden under **Smitsot** har Ministeriet til samtlige Rektorer ved de off. lrd. Skoler udsendt en Rundskrivelse paa tegnet 11. Maj d. A., saa lydende:

De forskjellige Meninger, der ere fremkomne i Pressen om, hvorledes der burde forholdes i Skolerne i Anledning af den nu afsluttede Mæslingeepidemi, i Forbindelse med et i en Skoleby indtraadt farligt Tilfælde af Skarlagensfeber give Ministeriet Anledning til i Overensstemmelse med en af det medicinske Selskab paa Opfordring af de kjøbenhavnske Skolebestyrere afgivet Erklæring, hvortil det kongelige Sundhedskollegium i en paa Ministeriets Begjæring i Sagen afgivet Betænkning i det hele har sluttet sig, til fornøden Iagttagelse at fastsætte følgende Regler for de offentlige lærde Skoler ved indtrædende Sygdomstilfælde i Disciplenes Hjem.

Under ordinære Forhold vil en Mæslingeepidemi ikke medføre Nødvendigheden af at foretage Foranstaltninger fra Skolens Side eller af at negte at modtage Børnene fra Hjem, hvor Sygdommen er brudt ud, men det maa overlades For-

ældrene selv, hvis de ønske det, at holde Børnene fra Skolen for at sikre dem mod den Smitte, der mulig kunde paaføres dem i Skolen.

Skulde Epidemien blive ondartet, maa de overordentlige Forholdsregler, der bør tages, udgaa fra Myndigheder paa Sundhedsvæsenets Omraade.

Det samme gjælder om Kighoste, Skaalkopper, Rødlinger (røde Hunde), Faaresyge, Influenza, tyfoid og gastrisk Feber.

Hvad derimod angaar Skarlagensfeber, da bør de Disciple — ligesom ogsaa Lærere —, i hvis Hjem der findes Patienter med denne Sygdom, selv i den mildeste Form, formenes Adgang til Skolen, indtil de medbringe Lægeattest for, at hverken de selv, deres Klædningsstykker eller Gjenstande, som medføres i Skolen, kunne antages at medbringe Smitte.

Disse Regler blive ogsaa at følge overfor ondartede Halssygdomme, Blodgang, exanthematisk Tyfus og Kopper.

Med Hensyn endelig til den ondartede Betændelse i Øjets Bindehinde vil det være at iagttage, at saavel den Discipel, i hvis Hjem Sygdommen hersker, som hans Klassekammerater mindst to Gange ugentlig underkastes en Øjenvisitation til Sikkerhed for, at ingen af dem er bleven angreben af Sygdommen.

Ministeriet maa derhos, naar en Epidemi er udbrudt i Byen, anse det for ønskeligt, at Skolens Rektor offentlig opfordrer de Familier, som have Disciple i Skolen, til, saasnart Sygdommen viser sig i Hjemmet, derom at gjøre Anmeldelse for ham. Skulde der opstaa Tvivl om, hvorvidt Sygdommen skal henregnes til den ene eller anden af de ovennævnte Kategorier, eller der skulde blive Spørgsmaal om Tilstrækkeligheden af de trufne Foranstaltninger til at fjerne Disciplen fra al Omgang med de syge i Hjemmet, maa Ministeriet henvide Rektor til at konferere om Sagen med Fysikus eller Stadslægen.

Det er en Selvfølge, at hvis en Discipel skulde møde paa Skolen angreben af en af ovennævnte Sygdomme, eller Tvivl derom opstaa, har Rektor strax at hjemsende ham og ikke paa ny modtage ham uden fornøden Lægeattest.

B. Indførelsen af samlet Skoletid

har i Aarets Løb givet Anledning til et Brevskifte, som her skal meddeles, saa vidt Rektoratet enten har haft Del deri eller er kommet til Kjendskab dermed.

Under 24. December f. A. tilstilledes der Rektoratet en med 43 Navne paa Fædre til Disciple i Skolen eller paa andre, der for nogen af disses Vedkommende traadte i Faders Sted, undertegnet Skrivelse, saa lydende:

I det vi fremsende hoslagte Andragende, som vi have stilet direkte til Undervisningsministeriet, fordi den deri omhandlede Sag ikke kan afgjøres uden dettes Medvirkning, tillade vi os herved at anmode Dem om at indsende det til Ministeriet, ledsaget af de Bemærkninger, hvortil De maatte finde Anledning.

Det i Skrivelsen omtalte, med den følgende Andragende, lød saaledes:

Til Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet.

Undertegnede, der som Forældre eller Værger have Disciple i Viborg Kathedralskole, tillade sig herved at andrage om, at der ved Ministeriets Foranstaltning maa blive indført samlet Skoletid her, saaledes som det nu er sket i den langt overvejende Del af Landets øvrige lærde Skoler.

Det er vor Overbevisning, at denne Foranstaltning ikke vil skade Skolens Arbejde, og vi tro, at den vil være gavnlig for Disciplenes Sundhed, i det den samlede Fritid giver ganske anderledes Lejlighed til Bevægelse i fri Luft end den nuværende Ordning, hvor de to Middagstimer, der vistnok ere beregnede at skulle være Hviletid, erfaringsmæssig væsentlig benyttes til Forberedelse, saa at Disciplene som Regel have en samlet Arbejdstid fra Kl. 8 Formiddag til Kl. 4 Eftermiddag og derfor om Vinteren ikke faa nogen virkelig Fritid, saa længe det er Dag. Vi vide vel, at sidst da denne Sag i Begyndelsen af 1873 var fremdraget, stemte et Flertal af Forældre for at beholde den delte Skoletid; men vi tro ogsaa, at de Forhold, som ved denne Afgjørelse vistnok i

mange Tilfælde var afgjørende, navnlig Hensynet til den da i Familierne almindelige Spisetid, have forandret sig i de siden forløbne Aar.

Vi haabe derfor, at Ministeriet vil tage Hensyn til vort Ønske ved at tillade en Ordning af Skoletiden, som man, saa vidt os bekjendt, har været tilfreds med overalt, hvor den ellers er bleven indført.

For det Tilfælde, at Ministeriet skulde ønske en Afstemning foretaget om denne Sag, bemærkes det, at af de 59 Forældre eller Værger, som for Tiden have Børn i Viborg Kathedralskole, have 43 underskrevet dette Andragende.

Dermed fulgte en Skrivelse til Rektoratet, særlig fra en af Undertegnerne, Overlæge Gad ved Sindsygeanstalten i Viborg, saa lydende:

I det jeg fremsender hoslagte tvende Skrivelser, har jeg troet det rigtigst privatim at ledsage dem med følgende Oplysninger:

Andragendet har været sendt om til samtlige de 59 Forældre og Værger, som for Tiden have Elever i Skolen, med Anmodning om at de, som delte det deri udtalte Ønske, vilde støtte Sagen med deres Underskrift. Der er altsaa paa en Maade foretaget en Afstemning. Da 6 af de 43 Forældre, som have underskrevet Andragendet, have 2 Sønner i Skolen, repræsenterer de altsaa 49 (eller 72 Procent) af Skolens 68 Disciple. De 16 Forældre, som ikke have ønsket at underskrive, repræsenterer derimod kun 19 (eller 28 Procent) af Disciplene.

Hr. Wissing har underskrevet for Aage Kjær, Grosserer Buchwaldt for Alexander Lassen, og Fabrikant Bruun fra Søndermølle for Carl van Deurs. Jeg ved vel, at Departementschef i Justitsministeriet Ricard egentlig er den rette beskikkede Værge for van Deurs; men da Hr. Bruun altid faktisk har fungeret som saadan og selv har ment, at han i dette Spørgsmaal var kompetent til at underskrive, har jeg ikke troet at kunne nægte ham at sætte sit Navn derpaa, saa meget mere som han selv nylig har haft og rimeligvis om kort Tid atter vil faa en Søn i Skolen.

Hermed være da denne Sag anbefalet til Hr. Rektorens Velvillie. Deres ærbødige

Det meddelte Andragende blev under 12. Marts d. A. indsendt til Ministeriet ledsaget af Rektoratets Betænkning, der lød, som følger:

I det jeg til Ministeriets Afgjørelse indsender det hoslagte, mig til videre Befordring tilstillede Andragende om Indførelsen ved den mig betroede Skole af samlet Skoletid, skal jeg ikke unnlade til Forklaring om min egen Stilling til Spørgsmaalet at medgive det følgende Bemærkninger. Om selve Sagen, den samlede Skoletids Tjenlighed for Disciplene og for Skolens Arbejde, er min Anskuelse uforandret den samme, som den var for 7 Aar siden, da for Viborg Kathedralskoles Vedkommende Spørgsmaalet sidst var rejst, saaledes som den vil kunne ses af det hosliggende Udklip af Skolens Indbydelsesskrift for 1873. Det er mig umuligt andet end at betragte den samlede Skoletid som et Onde, der vel kan være nødvendigt i saa stor en By som Kjøbenhavn, hvor dels en Del af Disciplene bo i en større Afstand fra Skolen, dels almindeligere Livsforhold har medført, at Familiens daglige Hovedmaaltid falder sent paa Dagen. En lignende Forlæggelse af Spisetiden har vel nok i de senere Aar fundet Sted i flere Huse her i Byen; men for saa vidt Tiden for Hovedmaaltidet da igjen i en Del af disse Huse er Kl. 4, kan der da ikke deri ligge nogen Vanskelighed ved at have Skoletiden liggende, som den hidtil her har ligget, nemlig saaledes at den i den Del af Aaret, da der ingen Svømmeundervisning kan finde Sted, altsaa hele Aaret igjennem med Undtagelse af højst en Maaned før og knap en Maaned efter Sommerferien, netop sluttes Kl. 4. Dernæst kan jeg i og for sig ikke betragte en saadan sen Spisetid anderledes end som et paa sine Steder, det vil sige i en stor By som Kjøbenhavn, nødvendigt Onde, i det Erfaringen efter min Mening viser, at en sen Spisetid medfører en sen Sengetid, hvorved den tjener til at fremme den Skik at bruge Natte-tiden til Arbejde, hvad jeg maa antage for saa fordærveligt, at der efter min Mening deri ligger en af Hovedkilderne til den Blodfattigdom, der i vor Tid almindelig klages over. Derfor synes der mig at være al Grund til snarere at modvirke end at fremme denne Skiks Udbredelse fra Kjøbenhavn til mindre Byer. I saadanne Byer og da altsaa ogsaa her i Viborg er der ogsaa en Mængde Huse, hvor det endnu er en

Umulighed at indføre en sen Spisetid, nemlig alle Haandværkshuse og en stor Del af Kjøbmandshusene, hvad der formentlig har været Grunden til, at Byraadet i Randers den Gang det samme Spørgsmaal der var rejst, i en det afæsket Betænkning afgjort erklærede sig imod samlet Skoletid og derved hindrede dens Indførelse i den der værende lærde Skole. Og medens der i vor Tid har vist sig en Bevægelse hen imod det Maal at tilvejebringe en Sammensmeltning af Kjøbstædernes Borgerskole med den lærde Skole, saaledes som det alt er iværksat i Frederiksborg, synes det at være saa meget mindre tilraadeligt i denne at indføre en Skoletid, der slet ikke passer for Huse, der for Tiden sende Sønner til Borgerskolen. Da Sagen sidste Gang var sat i Bevægelse her i Byen, i Begyndelsen af 1873, lod jeg mellem samtlige Fædre til Disciple i Skolen eller andre, der traadte i Faders Sted, foretage en Afstemning over Spørgsmaalet, inden jeg til Ministeriets Afgjørelse indsendte det den Gang indkomne Andragende. Denne Gang har en anden Mand, der som Fader til en Discipel i Skolen havde sat Bevægelsen i Gang og taget dens Ledelse i sin Haand, nemlig Hr. Overlæge Gad ved den herværende Sindssygeanstalt, paa egen Haand truffet en Foranstaltning, der skulde kunne træde i Steden for en saadan Afstemning, og givet nærmere Forklaring om den i en privat Skrivelse til mig, som jeg tror at burde lade medfølge til Oplysning. Og uagtet det nok er min Overbevisning, at der ikke vilde have været saa stort et Flertal for Forandringen, saa fremt jeg selv havde faaet Lejlighed til lige som forrige Gang at fremstille min Anskuelse og dens Grunde for samtlige Vedkommende, saa kan jeg dog ikke denne Gang anse mig for beføjet til uden Paalæg fra Ministeriets Side at lade en af mig selv ledet Afstemning foretage, lige saa lidt som jeg tror at kunne tilraade Ministeriet, imod en saa stærk, allerede udtalt Stemning blandt Forældre og Værger, fremdeles her i Skolen at fastholde den hidtil her brugte delte Skoletid. Men saa fremt Ministeriet da maatte anordne Indførelsen af samlet Skoletid her ved Skolen, kan jeg ikke undlade at føre Ordet for, at den virkelig indføres i fuldt Omfang og ikke saaledes, at der for Svømningens Skyld alligevel ogsaa bliver Eftermiddagsundervisning for hele Skolen en Del af Aaret og det den, hvori de Vedkommende rimeligvis ville sætte størst

Pris paa at faa hele Eftermiddagen fri for deres Sønner, nemlig den varmeste Sommertid. Til den Ende maa da Svømmeundervisningen som hidtil har maattet gives fra 4—6 om Eftermiddagen ogsaa kunne henlægges til Formiddagen, saa den kan foretages i de samme Timer, hvori der ellers gives Undervisning i Gymnastik; og for at gjøre dette muligt, maa der træffes en ogsaa af andre Grunde i og for sig ønskelig Forandring med Svømmeffaaen. Det er de i denne Anledning med Viborg Byraad førte Forhandlinger, der have voldet, at hele denne Sag ikke hurtigere efter Modtagelsen af det vedkommende Andragende har kunnet fremlægges for Ministeriet. Men efter at de nu ere bragte til en efter min Mening for Skolen heldig Afslutning, skal jeg i en medfølgende Skrivelse fremstille de Forslag, jeg i denne Anledning har at gjøre, og anholde om at blive sat i Stand til at udføre dem. Endnu skal jeg ikke unnlade at meddele, dels at ved en Afstemning over Spørgsmaalet, som jeg har ladet foretage i et Lærermøde, af — mig selv medregnet — 9 tilstedeværende Lærere have 3 stemt for at beholde den hidtil her brugte delte Skoletid, og de andre 6 for i dens Sted at indføre den samlede fra 8 til 2, dels at det af mundtlige Forhandlinger, som jeg har haft med oven nævnte Overlæge Gad, er fremgaaet, at det er hans og med ham de øvrige Undertegneres Mening, at den samlede Skoletid først skulde træde i Værk fra Begyndelsen af næste Skoleaar, hvad jeg da ogsaa, for saa vidt Ministeriet overhovedet mener at kunne eller maatte opfylde Andragernes Ønske af nærliggende Grunde selv maa anholde om, maa blive anordnet. Og hermed skal jeg da henstille det rejste Spørgsmaal til Ministeriets Afgjørelse.

Det i Betænkningen omtalte, med den til Ministeriet indsendte Udklip af Skolens Indbydelsesskrift fra 1873, indeholdt blandt andet en Rundskrivelse, hvori Rektoratet for samtlige Fædre eller Værger for Skolens derværende Disciple fuldstændig havde fremstillet sin Stilling til Sagen, samtidig med at de opfordredes til at afgive deres Stemme over det rejste Spørgsmaal. For at denne min Stilling ogsaa ved denne Lejlighed kan komme til at staa klart

for alle Vedkommende, tror jeg ikke at burde undlade igjen at lade den vedkommende Del af den nævnte Rundskrivelse aftrykke her. Den lød, som følger:

I en til mig indsendt Skrivelse have en Del Fædre eller Mødre i Viborg, som have Sønner i Kathedralskolen, andraget paa min Medvirkning til, at der efter forestaaende Halvaarsprøve i Skolen maa blive indført samlet Skoletid fra Kl. 8 Formiddag til Kl. 2 Eftermiddag.

I den Anledning skal jeg herved gjøre, hvad jeg véd, Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved saadan Lejlighed forlanger gjort, nemlig lade afstemme over Spørgsmaalet af samtlige Fædre til Skolens Disciple saa vel som af dem, der for nogen af disse træde i Faders Sted.

Men i det jeg gjør dette Skridt, holder jeg det for min Pligt at udtale min egen Mening om Sagen, saaledes som den har dannet sig hos mig efter den Erfaring, jeg har haft Lejlighed til selv at gjøre ved Skoler med begge Ordninger, ved hvilke jeg har været Lærer. I Korthed sagt er jeg derved kommen til den Overbevisning, at Arbejdet i de to Eftermiddagstimer ikke falder nær saa svært for Lærere og Disciple som i 5te og 6te Formiddagstime. Det er vist nok, at en Eftermiddagstime undertiden kan falde meget svær for Læreren, fordi han kan føle, at han ikke selv er ved fuld Kraft. Men det er lige saa vist, at en nidkær og livfuld, energisk Lærer, efter at have undervist 3 Timer i Træk, alt i den 4de kan føle sig saa afkræftet, at han behøver stor Selvbeherskelse for at forebygge, at hans Disciple ikke skulle komme til at lide under hans Uoplagthed; det samme maa da end mere være Tilfældet i den 5te og 6te Time. Og naar Lærere ved Kathedralskolen tillige have Timer i Forberedesskolen, vil samlet Skoletid kunne volde, at de faa endog 6 Timer i Træk; for Tiden har en Lærer saaledes de 5 Dage af Ugen 6 Timer. Men hvad der gjælder Lærerens Evne til at give Undervisning, maa ogsaa gjælde Discipelens Evne til at modtage den. Denne vil hver Dag faa 6 Timer i Træk, Og man fejler, hvis man betragter Timer i Gymnastik, Skrivning og Tegning som Hviletimer; de to sidste Fag svinde ved den ny Skoleordning i den Grad ind, at de ere for intet at regne; og i alle disse tre Fag virker en vel brugt Time

ige saa trættende paa Discipelen som enhver anden Time, kun paa en anden Maade.

Naar jeg saaledes ikke kan andet end se Fare ved den samlede Skoletid selv, saa ser jeg lige saa stor Fare ved den samlede Fritid uden for Skolen. Det er let at forstaa, at enhver Discipel, for at vinde denne, gjerne vil have samlet Skoletid. Men det er vel et stort Spørgsmaal, om en Skolediscipel virkelig er i Stand til at dømme selv i dette Anliggende. Der hører stor Modenhed til paa egen Haand at kunne bruge en samlet Fritid godt. Det kan maaske i mange Tilfælde være svært nok for Hjemmet at vaage over, at Sønerne bruge den Tid paa rette Maade, som de have til deres Raadighed uden for Skolen. Men mer end en tredie Del af Skolens Disciple have Ophold i Huse, som ikke ere deres Hjem; disse maa for største Delen ene raade for deres Brug af den nævnte Tid; og det er da vistnok meget tvivlsomt, om de formaa at gjøre det paa rette Maade, hvorved det ikke maa lades ude af Agt, at foruden Lejren om Sommeren er der i Viborg Forhold tilstede i stort Maal, som kunne lokke især ældre Disciple ind paa Adspredelser, der virke fordærvelig for mer end deres Arbejde til Skolen.

Hvad jeg hidtil har sagt, vil formodentlig klart angive Grunden til min Stilling til det her omhandlede Spørgsmaal. Jeg føler naturligvis lige saa godt som enhver anden Lærer, Forældre og Disciple, hvor stor en Behagelighed der er ved den samlede Fritid, som er en Følge af den samlede Skoletid. Jeg véd jo godt, i hvilket Omfang denne nu er indført ikke blot i Kjøbenhavn men ogsaa ved de lærde Skoler uden for Kjøbenhavn. Jeg véd ogsaa, at det kgl. Sundhedskollegium, paa dertil af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet given Anledning, under 15de Juni 1869 har erklæret, at „Spørgsmaalet om den samlede Skoletids Indflydelse paa Disciplenes legemlige og aandelige Udvikling ikke for nærværende Tid kan løses fra et lægevidenskabeligt Standpunkt.“ Alligevel maa jeg nu som før betragte samlet Skoletid som en farlig Ting, som jeg ikke kan ause det for rigtigt at indlade sig paa uden Nødvendighed; og en saadan kan jeg ikke antage for at være tilstede, uden naar dels Vejlængden til og fra Skolen er stor nok til, at den ellers vilde optage alt for betydelig en Del af Disciplenes Fritid, dels den kjøbenhavnske Spistetid ogsaa i Provindsbyen er bleven almindelig

i de Huse, der sende Sønner til den lærde Skole. Vejlængden har i denne Henseende for Tiden kun Betydning for af Skolens Disciple. Og hvad Spisetiden angaar, da forekommer det mig, at det ikke vilde være rigtigt, om Hensyne til Embeds- og maaske enkelte Kjøbmandshuse skulde gjøre det endnu vanskeligere, end det allerede er, for Familier andre Stillinger at lade Sønnerne gaa i den lærde Skole.

De Forhandlinger med Viborg Byraad, der omtales i den ovenfor meddelte, i Aar afgivne Betænkning, afsluttedes ved en under 10. Marts d. A. af Borgmester og Byfoged i Viborg paa Byraadets Vegne udfærdiget Skrivelse til Rektoratet saalydende:

I Anledning af Rektoratets Skrivelse af 23. f. M. angaaende Svømmeflaaden meddeles tjenstlig, at Byraadet har givet sit Samtykke til, at Kathedralskolen anlægges i Viborg Nørresø en med Brædevægge tilstrækkelig dækket Svømmeflaade med Adgang fra Festpladsen ved Borgvold, paa det Vilkaar at Flaaden ikke benyttes af Disciplene undtagen ved Undervisningen, altsaa under fornødent Tilsyn, og at den holdes fri for Benyttelse i Tiden fra Kl. 8 Formiddag til 12 Middag. Med Hensyn til den nærmere Bestemmelse af Flaadens Beliggenhed tillader Byraadet sig at anmode Rektoratet om at forhandle med det i Anledning af nærværende Sag nedsatte Udvalg bestaaende af Kjøbmand Preisler, Møllejer Willesen og Snedker Bønding.

Derefter indsendte Rektoratet, samtidig med det først nævnte Andragende, til Ministeriet et af Tegning og Overslag ledsaget Andragende om at maatte faa de til Svømmeflaadens Anlæg fornødne Penge bevilgede, om mulig saaledes, at Flaaden kunde være færdig til Afbenyttelse ved Begyndelsen af næste Skoleaar.

Under 1ste April svarede Ministeriet, at Sagen var sat saa silde i Bevægelse, at det var umuligt, at det fornødne Beløb kunde blive bevilget for Finansaaret 1880—81, men gav med det samme sin

Filladelse til, at Sagen gjenoptages paa Skolens Forslag til Budgettet for 1881—82. Det staar altsaa til at haabe, at Skolen i næste Foraar vil kunne lade det omhandlede Arbejde udføre.

Under 2 April tilskrev Viborg Stiftsøvrighed Rektoratet, som følger:

Forinden vi udtale os nærmere over medfølgende fra Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet modtagne Indstilling med Bilag angaaende Indførelse af en samlet Skoletid i Viborg lærde Skole, maa vi tjenstlig anmode Hr. Rektor om at ville meddele os Oplysning om, hvor vidt det ved en samlet Skoletid maa antages som givet, at en Del af Skolens Lærere ved tillige at undervise i Heises Skole vil faa en samlet Undervisningstid af 6 Timer, og i bekræftende Fald, hvor mange af Skolens Lærere dette vil gjælde, og for hvor mange Dage egentlig for hver af dem.

Denne Skrivelse besvarede Rektoratet under 6. April, som følger:

Til Oplysning om det Forhold, der er Gjenstand for den af Stiftsøvrigheden til Rektoratet i Skrivelse af 2. d. M. henvendte Anmodning, skal Rektoratet ikke undlade at meddele nedenstaaende Oversigt, som er bygget dels paa Oplysninger, der efter Opfordring er meddelte Rektoratet af den Lærer, der leder Forberedelsesskolens Virksomhed, Adj. Dr. phil. Heise, dels paa de af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet for Kathedralskolen godkjendte Fag- og Timefordelinger for Skoleaarene 1879—80 og 1878—79, i det det bemærkes, at Kathedralskolen i det sidst nævnte af disse 2 Aar havde begge Afdelinger af hver af sine Klasser besatte med Disciple, medens den (ved Adj. Ramsgaard) kun gav Undervisning i Tysk i 5. Kl. (2 Timer), men ikke i 6., hvorimod den i det førstnævnte, nu indeværende Skoleaar ikke i 4. Kl. har nogen Afdeling af Realdisciple eller af Disciple i matematisk-naturvidenskabelig Retning men derimod (ved Adj. Ramsgaard med 4 Timer) giver Undervisning i Tysk baade i 5. og 6. Kl. Efter de nævnte Forhold falder der paa

Ovrhr. Dr. Bang

i Frbsk. 10 T., i Kthdrlsk. i 1879—80 23 og i 1878—79 25 T. ugl.,

Adj. Feddersen					
i Frbsk. 7 T., i Kthdrlsk. i 1879—80 19 og i 1878—79 22 T. ugl					
Adj. Ramsgaard					
i Frbsk. 9 T., i	—	„	—	27	— — 24 —
Adj. Dr. Heise					
i Frbsk. 11 T., i	—	„	—	23	— — 24 —
og Adj. Møller					
i Frbsk. 4 T., i	—	„	—	21	— — 23 —

hvoraf fremgaar, at saa fremt hver Lærers samtlige Time kunne fordeles lige paa alle Ugedage, kun 2 af disse Lærere Adjunkterne Feddersen og Møller, rent ville kunne undgaa paa nogen Dag at faa 6 Timer, men 1 Lærer, Adj. Ramsgaard, vil naa dette Tal paa hver Dag, en anden, Adj. Dr. Heise, paa 5 af Ugens 6 Skoledage, og en tredie, Ovrlr. Dr. Bang, paa 3 til 5 af dem. Men det bør ikke lades ude at Agt, at den for disse Tal til Grund liggende Forudsætning, den lige Fordeling af hver Lærers Timer paa alle Ugedage, ikke altid i Virkeligheden lader sig bringe til Veje.

Endelig afsluttedes Sagen ved en Skrivelse af 28. Maj fra Viborg Stiftsøvrighed til Rektoratet, saa lydende:

Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet har under 22. d. M. tilskrevet os saaledes:

„Efter at have modtaget Stiftsøvrighedens behagelige Ytringer over det gennem Rektor for Kathedralskolen i Viborg hertil indsendte Andragende om Indførelse af samlet Skoletid, bevilger Ministeriet, efter derom at have brevvexlet med Undervisningsinspektionen for de lærde Skoler og højere Realskoler, herved, at der isteden for den hidtil værende Fordeling af Undervisningen paa Formiddag og Eftermiddag maa indføres samlet Formiddagsskoletid i Viborg Kathedralskole fra Begyndelsen af Skoleaaret 1880—81.

Hvilket meldes Stiftsøvrigheden til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjørelse.“

Hvilket tjenstlig meddeles til behagelig Efterretning og videre Foranstaltning.

UDSIGT

over

Afgangs- og Aarsprøven

i

Viborg Kathedralskole 1880.

Firsdagen d. 15. Juni:

8—12.	6. og 5. Kl.	<i>Udarb. i Modrsml., bekj. Stof.</i>
	4. Kl.	<i>Udarb. i Modrsml.</i>
4—8.	6. og 5. Kl.	<i>Overstls. fra Latin.</i>
	4. Kl.	<i>Arithmet. Udarbdls.</i>

Torsdagen d. 16. Juni:

8—12.	6. og 5. Kl.	<i>Fransk Stil.</i>
	4. Kl.	<i>Geometr. Udarbdls.</i>
4—8.	6. og 5. Kl.	<i>Udarb i Modrsml., fri Opg.</i>
	4. Kl.	<i>Latinsk Stil.</i>

Mandagen d. 28. Juni:

8.	6. Kl.	Fransk.
4.	6. Kl.	Engelsk.

Fredagen d. 2. Juli:

12.	6. Kl.	Oldnordisk.
4.	6. Kl.	Latin.

Lørdagen d. 3. Juli:

8.	4. Kl.	Mathematik.
12.	6. Kl.	Naturlære.

Mandagen d. 5. Juli:

8—11.	4. Kl.	<i>Fransk Stil.</i>
	3., 2. og 1. Kl.	<i>Dansk Stil.</i>
2—5.	3. Kl.	<i>Arithmet. Udarbdls.</i>
	1. Kl.	<i>Regning.</i>

Tirsdagen d. 6. Juli:

8.	4. Kl.	Fransk.
8—11.	3. og 1. Kl.	<i>Latinsk og tysk Stil.</i>
	2. Kl.	<i>Regning.</i>
2—5.	3. Kl.	<i>Geometrisk Udarbdls.</i>
	2. Kl.	<i>Latinsk og tysk Stil.</i>
3.	4. Kl.	Naturhistorie.

Onsdagen d. 7. Juli:

8—10.	5. Kl.	Historie.
	3. Kl.	Fransk.
8—11.	2. Kl.	<i>Fransk Stil.</i>
10.	4. Kl.	Geografi.
10—1.	1. Kl.	Tysk.
2—5.	3. Kl.	<i>Fransk Stil.</i>
3—5.	4. Kl.	Historie.
3—6.	1. Kl.	Fransk.

Torsdagen d. 8. Juli:

8—10.	5. og 2. Rl.-Kl.	Engelsk.
8—10.	3. Kl.	Tysk.
9.	6. Kl.	Græsk.
10—12.	3. Kl.	Geometri.
	2. stud. Kl.	Latin.
3—5.	3. Kl.	Geografi.
3—6.	1. Kl.	Arithmetik.
4.	4. Kl.	Latin.

redagen d. 9. Juli:

8.	6. Kl.	Historie.
8—9.	3. Rlkl.	Engelsk.
8—10.	5. Kl.	Latin.
	2. Kl.	Geometri.
10—12.	3. stud. Kl.	Latin.
10—1.	1. Kl.	Naturhistorie.
12.	6. Kl.	Tysk.
3—5.	2. Kl.	Geografi.
3—6.	1. Kl.	Geometri.
4.	4. Kl.	Tysk.

Ørdagen d. 10. Juli:

8—10.	5. Kl.	Naturlære.
	3. Kl.	Historie.
	2. Kl.	Fransk.
10—11.	3. Rlkl.	Naturlære.
10—12.	5. og 2. Kl.	Tysk.
10—1.	1. Kl.	Geografi.
11—1.	3. stud. Kl.	Græsk.
3—5.	4. Kl.	Græsk.
	2. Kl.	Naturhistorie.
3—6.	1. Kl.	Religion.

Mandagen d. 12. Juli:

8—10.	5. Kl.	Græsk.
	3. Kl.	Arithmetik.
	2. Kl.	Historie.
	1. Rlkl.	Engelsk.
10—12.	5. Kl.	Fransk.
	3. Kl.	Naturhistorie.
	2. Kl.	Religion.
10—1.	1. stud. Kl.	Latin.
3—5.	5. Kl.	Oldnordisk.
	2. Kl.	Arithmetik.

Mandagen d. 12. Juli)

3—6. 1. Kl.

Historie.

Tirsdagen d. 13. Juli, Kl. 5 Eftm., holdes Skolen Aarsfest til Kundgjørelse af Prøvernes Udfald

Onsdagen d. 14. Juli holdes Optagelsesprøver over de indmeldte Disciple, for saa vidt disse ikke lejlighedsvis er blevet prøvede i Løbet af de foregaaende Dage. Prøven begynder **Kl. 8 præcis.**

Undervisningen aabnes igjen i det ny Skoleaar Mandagen d. 16. August, Kl. 8.

Til at overvære de mundtlige Prøver og Aarsfesten indbydes Disciplenes Forældre og Foresatte saa vel som enhver som helst, der ellers maatte have Sind til at følge med Skolen og dens Gjerning.

Fektoratet for Viborg Kathedralskole, d. 7. Juli 1880.

H. H. Seefeldt.
